

BI

TERMINKATALOG

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

Revisorstudiet

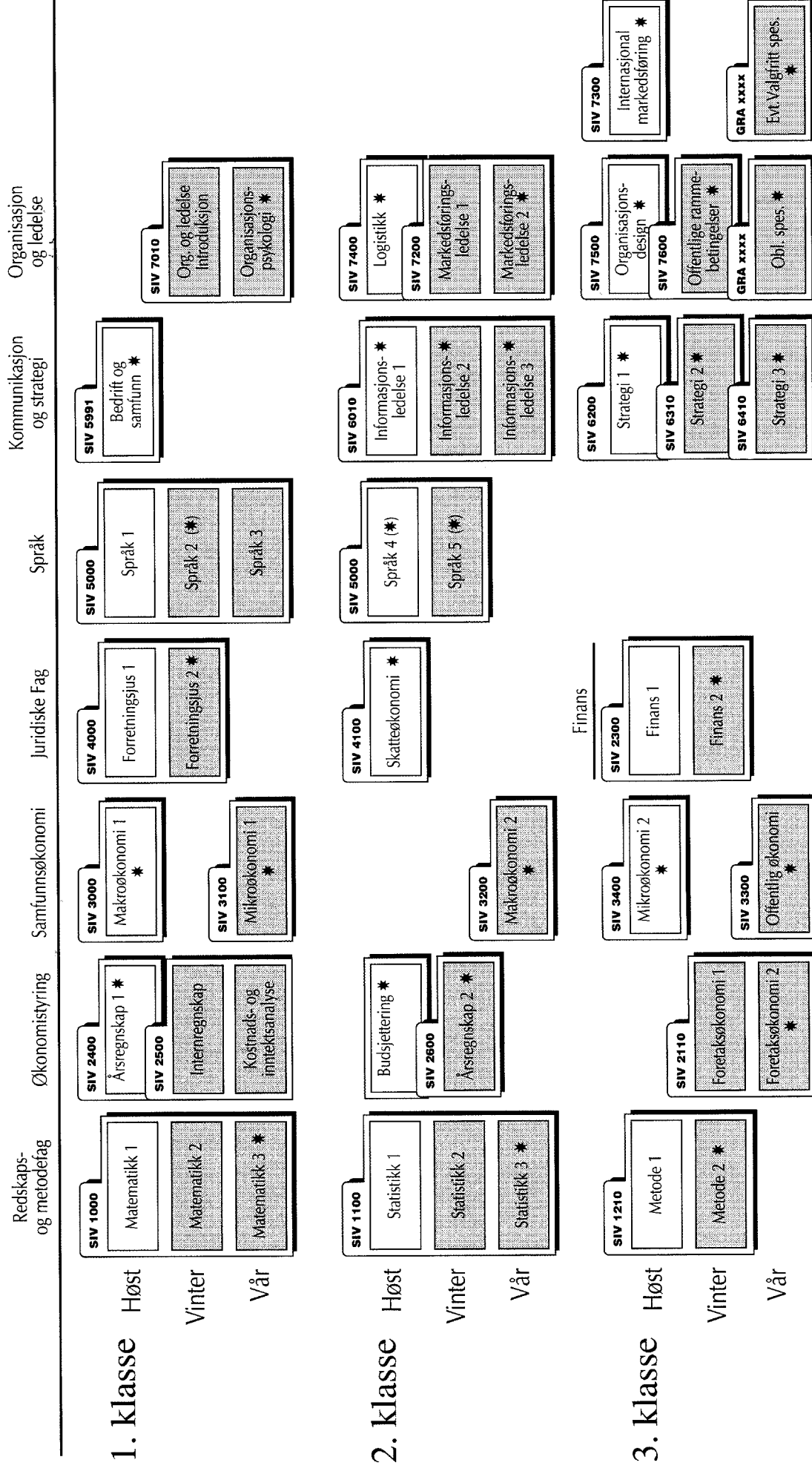
Vinter/vår 1997

HANDELSHØYSKOLEN BI

* = Eksamen

Struktur

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

Terminkatalog

Siviløkonomstudiet (1. avdeling)

Revisorstudiet

Vinter 1997

Vår 1997

Utgitt av: Handelshøyskolen BI
Sats og layout: Grafisk avdeling BI
Redaktør: Studiesjef Trond I. Østgaard
Redaksjonen avsluttet: Desember 1996
Trykket hos: Aktiv Trykk

Innhold

Side:

4		Terminkalender Vinter og Vår 1997 samt rammeplan for Høst 1997
5		Vinterterminen 1997
6	Kapittel 1	Siviløkonomstudiet - Faglig ramme Mål med studiet - Fag, poeng og timer - Emneområde - Kurs - Vekting av kurs - Eksamen - Kontinuasjoner - Terminprøver - Utveksling
9		Studieoversikt - Siviløkonomstudiet 1. avdeling - Vinter
11	Kapittel 2	Undervisning Vinter1997 – Siviløkonomstudiet 1. avdeling 1. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser
40		Studieoversikt - Revisorstudiet - Vinter
42	Kapittel 3	Revisorstudiet - Faglig ramme Mål med studiet - Fagoversikt - Emneområde - Kurs og vekting - Eksamen - Kontinuasjoner - Seminaroppgave - Terminprøver
45	Kapittel 4	Undervisning Vinter 1997 – Revisorstudiet 1. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vinterterminen 1997 - Kursbeskrivelser
61		Vårterminen 1997
63		Studieoversikt - Siviløkonomstudiet 1. avdeling - Vår
65	Kapittel 5	Undervisning Vår 1997 – Siviløkonomstudiet 1. avdeling 1. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser
89		Studieoversikt - Revisorstudiet - Vår
91	Kapittel 6	Undervisning Vår 1997 – Revisorstudiet 1. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser 2. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser 3. klasse gjennomføring vårterminen 1997 - Kursbeskrivelser
117	Kapittel 7	Hvem - Hva - Hvor - Når? Informasjon - Instituttene - Internasjonal koordinator - Karriereservice - Eksamens oversikt Siviløkonomstudiet 1. avdeling - Eksamensoversikt Revisorstudiet.
119	Kapittel 8	Kursindeks vinter- og vårterminens kurs

Terminkalender

Vinter, Vår og Høst 1997

Uke	Dato	Aktivitet
-----	------	-----------

VINTERTERMINEN 1997

2	06. januar	FØRSTE UNDERVISNINGSDAG I VINTERTERMINEN
5	01. februar	Frist valg av spesialiseringsretning
5	27.-31. januar	Påmelding til vinterterminens eksamener
6	03. februar	Sensur desember-eksamen avsluttet
8	17. februar	Klagefrist desember-eksamen
10	07. mars	SISTE UNDERVISNINGSDAG VINTERTERMINEN
11+12	08.-23. mars	Eksamensperiode vinterterminen
13	24.-31. mars	PÅSKEFERIE

VÅRTERMINEN 1997

14	01. april	FØRSTE UNDERVISNINGSDAG
14	01. april	Siste frist for omvalg av spesialiseringsretning
16	14.-18. april	Påmeldingsperiode for offentlig revisor - eksamen vår-97
19-21	07.-23. mai	Eksamensperiode for offentlig revisor - eksamen vår-97
	05.-09. mai	Eksamenspåmelding for vårterminens eksamen
19	09. mai	Sensur mars-eksamen avsluttet
21	23. mai	Klagefrist mars-eksamen.
23	02.-06. juni	SISTE ORDINÆRE UNDERVISNINGSUKE
	06. juni	Høytidelig avslutningsseremoni og - fest for avgangsklassene i SR-studiene
24-26	07.-29. juni	Eksamensperiode
		Revisorstudiet og 1. avdeling i siviløkonomstudiet forventes å ikke ha eksamen etter 22. juni.
37	12. september	Klagefrist på vår-eksamen

RAMMEPLAN HØSTTERMINEN 1997

33-36	11.08.-07.09.	Evt. ekstraordinær kontinuasjonseksamen (samles i slutten av perioden)
34-36	18.08.-04.09.	Forkurs for nye studenter
36	05.09.	Immatrikulering av nye studenter
37-46	08.09.-14.11.	Undervisning
47-51	15.11.-21.12.	Eksamen

Vinterterminen 1997

Kapittel 1

Siviløkonomstudiet

Faglig ramme

MÅL MED STUDIET

Siviløkonomstudiet er en fireårig utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse. Studiet kombinerer en grunnleggende innføring i fagområdets teoretiske begrepsapparat og vitenskapelige tilnæringsmåter med en funksjonelt orientert del som tar for seg fagenes praktiske anvendelsesområder samt metoder og teknikker for slik anvendelse.

Studiets faglige bredde og internasjonale profil gjør ferdige kandidater vel egnet til praktisk yrkesinnsats langs et bredt spekter av stillinger innen offentlig og privat sektor, også i internasjonal sammenheng. Et hovedsiktemål med utdanningen er å gi kandidatene et grunnlag for fremtidige lederstillinger.

Siviløkonomstudiets 1. avdeling skal gi studentene et grunnlag for forståelse og innsikt i en rekke økonomisk-administrative kjernefag. For å kunne bruke kunnskapen og oppøve evnen til kritisk og analyserende tilnærming til fagstoffet, er det nødvendig å beherske visse redskaps- og metodefag. Disse går som en rød tråd gjennom hele studiet. Fordi studiet skal kunne gi et godt utgangspunkt for fremtidige lederposisjoner, både nasjonalt og internasjonalt, har også fag som språk og strategi en viktig plass.

FAG, POENG OG TIMER

Fagområdene i studiets 1. avdeling består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs hvor hvert kurs veier ett poeng. (Se også neste side vedrørende vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	POENG	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG	* Matematikk	3	3	81
	* Statistikk	3	3	81
	* Metode	2	2	63
ØKONOMISTYRING	* Regnskap, budsjett og økonomisk analyse	5	5	135
	* Foretaksøkonomi	2	2	54
FINANS	* Finans	2	2	54
SAMFUNNSØKONOMI	* Mikroøkonomi	2	2	54
	* Makroøkonomi	2	2	54
	* Offentlig økonomi	1	1	27
SPRÅK	* Engelsk/Tysk/ Fransk/Kinesisk	5	5	135
	* Forretningsjus	2	2	54
JURIDISKE FAG	* Skatteøkonomi	1	1	27
	* Organisasjon og ledelse I-IV	4	4	108
	* Markedsføring	3	3	81
KOMMUNIKASJON OG STRATEGI	* Logistikk	1	1	27
	* Formell kommunikasjon	3	3	81
	* Strategi	4	4	108
	SUM 1. AVDELING:	45	45	1224

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk

består f.eks. av tre kurs, emneområdet Forretningsjus av to kurs og emneområdet Logistikk av ett kurs. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med tre kurs blir det altså gitt én endelig karakter. Hvis det innenfor et emneområde blir gitt flere deksamener, slås disse sammen til én endelig karakter. (I oversikten på foregående side er Mikro- og Makroøkonomi presentert som to emneområder. De fem kursene det gjelder i disse to områdene er egentlig separate emneområder, fordi det gis endelige eksamener i hvert av kursene.)

KURS

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og vil i 1. avdeling være definert ved 27 undervisningstimer over 10 uker. Et kurs kan avsluttes med eksamen eller gå inn som del av et større emneområde. Alle kurs i 1. avdeling er videre definert ved kurskoder som begynner med initialene SIV. Hvert emneområde representerer et intervall av koder (Matematikk 1000-1099, Finans 2300-2399 osv.) som de enkelte kurs i emneområdet blir definert ut fra. Kodene for emneområdene er hele hundretall (SIV 1000 Matematikk) og kursene følger oppadstigende nummer fra emneområds- kodene (f.eks. SIV 1001, SIV 1002 og SIV 1003 for matematikkursene).

VEKTING AV KURS

Fra og med Høst-92 er poeng innført som benevnelse på vekting av kurs. Hvert kurs i 1. avdeling har vekten 1 poeng. Dette tilsvarer 1 1/3 vekttall etter tradisjonell ordning. Etter ny ordning vil således 1. avdeling med vekt 45 poeng tilsvare 60 vekttall.

For studiets 2. avdeling (4.år) vil hvert kurs veie 1.5 poeng. Dette tilsvarer 2 vekttall etter tradisjonell ordning. Med 2. avdelings krav om eksamen i tilsammen syv kurs samt diplomoppgave med seks poeng, vil denne delen av studiet veie 16.5 poeng tilsvarende 22 vekttall etter tradisjonell ordning. Dette gir følgende vekt for studiet totalt:

1. avdeling	45.0 poeng	tilsv. 60 vekttall
2. avdeling	16.5 poeng	tilsv. 22 vekttall
Sum Siviløkonomstudiet	61.5 poeng	tilsv. 82 vekttall

Siviløkonomstudiet etter ny ordning er noe tyngre enn etter tradisjonell ordning.

EKSAMEN

Oppmeldning til eksamen skjer skriftlig på eget skjema som i god tid blir tilsendt hver enkelt student pr. post, sammen med et oversendelsesbrev som angir nærmere detaljer om påmeldingsfrist, eksamenstidspunkt etc. Oppmeldingsskjemaet skal leveres til Eksamenskontoret innenfor en angitt periode.

Klage på sensur må være skriftlig og begrunnet, og sendes til eksamenskontoret senest innen 2 - to - uker fra tidspunktet for offentliggjørelse av sensuren i vedkommende kurs.

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for siviløkonomstudiet er som hovedregel at kontinuasjon skjer ved neste ordinære gjennomføring av kurset, hvilket betyr at hver eksamen normalt gjennomføres én gang pr. år. Høyskolekontoret og instituttene overvåker eksamensresultatene nøye, og vurderer fortløpende behovet for eventuelle ekstraordinære kontinuasjoner.

Det arrangeres ekstraordinær kontinuasjon i fag hvor et tilstrekkelig antall kandidater melder seg på og tilfredsstiller følgende krav:

- a) har oppnådd karakteren 3,50 eller dårligere
- b) har levert gyldig sykemelding eller
- c) har hatt dødsfall i nær familie.

For siviløkonomstudiet 1. avdeling regnes 25 (femogtyve) kandidater som et tilstrekkelig antall. Dersom det er registrert et tilstrekkelig antall for avholdelse av kontinuasjonseksamen, åpnes den også for alle som ønsker å

forbedre karakteren i vedkommende eksamen.

Den ekstraordinære kontinuasjonen gjennomføres evt. i august/september, rett før oppstart av påfølgende studieår, men kan ikke være første eksamensforsøk i kurset.

Fra og med Høst-92 er alle gjentatte (2. og 3. gangs) eksamensforsøk belagt med avgift p.t. kr. 420,- pr. poeng (tilsvarende 1.33 vektall), dog slik at det maksimalt skal betales for tre poeng, selv om eksamen eventuelt har et omfang på mer enn tre poeng. Første eksamensforsøk er inkludert i studieavgiften.

SPECIALISERING

Siviløkonomstudiets 2. avdeling utgjør studiets spesialisering, hvor hver student følger en spesialiseringsretning. Spesialiseringen består av seks spesialiseringskurs samt diplomoppgave. I tilknytning til arbeidet med diplomoppgaven gjennomfører alle spesialiseringsretninger egne diplomseminarer. Dessuten inneholder 2. avdeling ett obligatorisk kurs som er felles for alle spesialiseringsretninger.

Det er utarbeidet en egen katalog som beskriver siviløkonomstudiets spesialiseringer (Spesialiseringskatalog) som fåes kjøpt i Juul Møller Bokhandel. Det blir informasjonsmøter i januar, og frist for valg av retning for 3. klasse er 1. februar 1995.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener vil det i en rekke kurs bli gitt terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klassesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

UTVEKSLING

Handelshøyskolen BI tilbyr muligheten for utveksling av studenter i siviløkonomstudiet. Slik utveksling finner normalt sted på høsten i 4. klasse, med unntak av utveksling til Tyskland, Østerrike og Sveits, hvor utvekslingen skjer i vårterminen i 3. klasse.

Handelshøyskolen BI har et godt utbygget nettverk av samarbeidsuniversiteter, såvel gjennom ulike nettverk (ERASMUS, AMSEC m. fl.) og gjennom direkte-avtale med en rekke ledende universiteter og høyskoler i Europa, USA, Canada og Mexico. I studieåret 1994-95 er omlag 100 studenter fra Handelshøyskolen BI på utveksling ved disse samarbeidspartnerne.

Uttaket til utveksling skjer i løpet av vinterterminen i siviløkonomstudiets 3. år, og vårt internasjonale kontor arrangerer egne informasjonsmøter. Det blir dessuten utgitt egen katalog over utvekslingsmulighetene.

Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • Vinterterminen

1. klasse	SIV 1002 MATEMATIKK 2	SIV 2501 INTERNREGNSKAP	SIV 4002 FORRETNINGSJUS 2	SIV 5xxx ENGELSK/TYSK/ FRANSK/KINESISK 2	SIV 7001 ORGANISASJON OG LEDELSE
2. klasse	SIV 1102 STATISTIKK 2	SIV 2601 ÅRSREGNSKAP 2	SIV 5xxx ENGELSK/TYSK/ FRANSK/KINESISK	SIV 6012 INFORMASJONS- LEDELSE 2	SIV 7201 MARKEDSFØRINGS- LEDELSE 1
3. klasse	SIV 1202 METODE 2	SIV 2101 FORETAKS- ØKONOMI 1	SIV 2302 FINANS 2	SIV 6201 STRATEGI 1	SIV 7601 OFFENTLIGE RAMMEBETINGELSER

Kapittel 2

Undervisning Vinter -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

1. klasse

Gjennomføring vinterterminen 1997

Emneområde: SIV 1000

Emneansvarlig: Tron Foss

Institutt: Økonomi

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a.. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

- Sydsæter: Kapittel 7: Funksjoner av flere variable 7.1-7.3, 7.5, 7.7
- Kapittel 8: Implisitt gitte funksjoner 8.1
- Kapittel 9: Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner av flere variable 9.1-9.7
- Kompendium: Matriser og determinanter. Kap.1

Pensum

Sydsæter, Knut: *Matematisk analyse*. Bind I, 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996

Bjørnstad; H., Foss, T.: *Matematikk - utvalgte emner og oppgaver for siviløkonomstudiet*.

Sandvika: Handelshøyskolen BI 1996

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Terminprøve

Det er ikke terminprøve i dette kurset.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for alle matematikkursene gis ved slutten av vårterminen

Kursansvarlig

Tron Foss

Emneområde: SIV 2500

Emneansvarlig: Trygve Naug

Institutt for Økonomi

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere fag: Internregnskap, Kostnads- og inntekstanalyse samt Budsjettering. I økonomistyring er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Kursets formål er å vise hvordan internregnskap for resultatmåling, økonomisk styring og kontroll kan tilrettelegges.

Tematisk oversikt

- Det økonomisk kretsløp
- Resultatberegninger. Ulike alternativer
- Kalkulasjon og driftsregnskap etter selvkostmetoden
- Kalkulasjon og driftsregnskap etter bidragsmetoden
- Normalkalkulasjon. Analyse av dekningsdifferanser
- Forbruksavvik og beskjeftigelsesavvik
- Standardkalkyle og standardregnskap
- Aktivitetsbasert regnskap (ABC)
- Regneark og dataverktøy for regnskap og økonomiske beregninger

Pensum

Naug, Trygve og Sti, Arne Dag: *Internregnskap. Økonomistyring 1. 2. utg.* Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, Trygve og Sti, Arne Dag: *Løsningsforslag til Internregnskap. Økonomistyring 1. 2. utg.* Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Dataverktøy

Det forutsettes at studentene gjør seg fortrolige med å bruke et regneark til å gjennomføre beregninger og stille opp regnskapsrapporter.

Gjennomføring

27 timers undervisning ved forelesninger/øving.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i hele emneområdet i høstterminen etter at Budsjettering er gjennomgått.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i slutten av vårterminen neste år.

Kursansvarlig

Trygve Naug

Emneområde: SIV 4000

Emneansvarlig: Bjørn Eriksen

Institutt for Markedsføring og logistikk

FORRETNINGSJUS

Emneområdet gir en innføring i sentrale spilleregler for ledere i næringslivet. Studentene skal forstå et juridisk resonnement og selv finne frem i regelverket. Stor vekt legges på selskapsretten med en grunnleggende oversikt over den skatteplanlegging som er blitt en integrert del av næringslivets beslutningsprosess. For å bli fortrolig med juridiske sider ved internasjonaliseringen av næringslivet studeres aktuelle sider ved EF-retten. Kursene belyser de etisk pregede spenninger mellom den formelle jus og næringslivets umiddelbare behov som oppstår i en gjennomregulert blandingsøkonomi. Et historisk perspektiv aksentuerer endringene i de regler og vurderinger, herunder miljøhensyn, som næringslivets ledere må forholde seg til.

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hovedregler innen utvalgte sentrale deler av forretningsjussen.

Tematisk oversikt

- Husleierett
- Pengekravsrett
- Finansieringsrett
- Panterett og konkursrett
- Kjøpsrett

Pensum

Gundersen, F.F. og Faafeng, S.: *Lov og rett for næringslivet*.

3. utg. Oslo: Tano Aschehaug: Focus, 1996

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Tre timer skriftlig for hele emneområdet.

Hjelpemidler: Lov- og forskriftssamling.

Eksamenskode: SIV 4000.01

Kursansvarlig

Bjørn Eriksen

SIV 5702

Interkulturell kommunikasjon: Engelsk Individualism & Collectivism

Emneområde: SIV 5710

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg

Institutt for: Strategi, historie og språk

Mål for kurset

Se Mål for emneområdet. Dette andre delkurset på emneområdet Interkulturell kommunikasjon – engelsk drøfter i hvilken grad forskjellige samfunn, spesielt de engelskspråklige og vårt eget, verdsetter individualisme eller kollektivism. Dette regnes som et viktig skille mellom ulike kulturer eller samfunn. Drøftelsen skjer på engelsk bl.a. ved hjelp av cases, herunder forretningscases, samt ved presentasjoner.

Tematisk oversikt

- Individets plass
- Gruppe og samfunn
- Casediskusjoner
- Presentasjoner

Pensum

Breidlid, Anders, et.al.: *American Culture: An Anthology of Civilization Texts*. London: Routledge, 1996, artiklene nr.: 3,4,47,51,52 53, 54, 56, 57, 62, 111, 119, 120, 121, 124.

Hofstede, Geert: *Cultures and Organizations: Software of the Mind. Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. London: HarperCollins, 1994, kap. 3.

Miller, Arthur: *Death of a Salesman*. London: Harmondsworth. Siste utgave

Rodgers, Drew: *Business Communications: International Case Studies in English*. New York: St. Martin's Press, 1995, casene 6 og 7

Sirevåg, Torbjørn: *American Patterns: The Open Society in Myth and Reality*. Oslo: AdNotam Gyldendal, 1994, kap. 1,2,4,6

Sirevåg, Torbjørn, red.: *Artikkelsamlingen Intercultural Communications Texts*. Sandvika: BI Forlag, 1996.

Trompenaars, Fons, *Riding the Waves of Culture: Understanding Cultural Diversity in Business*. London: Nicholas Brealey, 1993, 1995, kap. 4 og 5.

Fellesforelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Det tilbys 6 fellesforelesninger (enkelttimer) og 7 trippeltimer gruppeundervisning.

Eksamen

5-timers eksamen (2 poeng) over tema fra SIV 5701 og SIV 5702. Karakteren teller 50% av karakteren for hele emneområdet. Engelsk - engelsk ordbok tillatt.

Eksamenskode: SIV 5710.01 Skriftlig eksamen

Fagansvarlig

Torbjørn Sirevåg

Emneområde: SIV 5800

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Strategi, historie og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset skal gi en innføring i tysk Landeskunde og en videreføring i skriftlig fagkommunikasjon.

Tematisk oversikt

- Landeskunde
- Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensum

Høivik, H.v.W og Schanke, Egil: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*.

Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1994.

Frønsdal, H.: *Tysk grammatikk med øvinger*. 4. utg. Oslo: Cappelen, (1996)

Aktuelle tekster, utdelt av kurslederen.

Dataverktøy

Dataverktøy inngår ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Undervisningen baseres hovedsakelig på gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til timene.

Terminprøver

To av de siste tre innleveringene i terminen bør være av godkjent kvalitet og fungerer som kursets terminprøve. Studenter som ikke får to innleveringer godkjent, må arbeide intensivt med faget for å kunne følge med i den videre progresjonen.

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset. Eksamen ved slutten av vårterminen 1. klasse.

Kursansvarlig:

Svein Nilsen

Emneområde **SIV 5900**
Emneansvarlig **Terje Selmer**
Institutt **Strategi, historie og språk**

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON : FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Fransk forretningskommunikasjon, fransk samfunnsliv, innføring i kulturforskjeller

Tematisk oversikt

- * Fransk økonomisk terminologi II
- * Fransk samfunnsliv II
- * Kulturforskjeller I

Pensum

Danilo, M., Challe, O. Le Français Commercial, Paris: Presses Pocket, 1989
Trompenaars, Fons, L'entreprise multiculturelle, Paris: Maxima, 1994
Sidwell, D., e.a. Voici la France, Londres: Chancerel, 1994

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

27 timers undervisning som består av forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

To av de siste tre innleveringene i terminen skal være av godkjent kvalitet og fungerer som kursets terminprøve.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.
Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -98.

Kursansvarlig

Terje Selmer

Emneområde: SIV 7010

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt Organisasjon og ledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE I - INTRODUKSJON

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene et innblikk i faget organisasjon og ledelse med vekt på et grunnleggende begrepsapparat og noen alternative referanserammer. Kurset vil ta utgangspunkt i utfordringer ledere og medarbeidere står overfor.

Tematisk oversikt

1. Organisasjon og ledelse. En referanseramme.
2. Motivasjon. Påvirkning og atferd.
3. Utvikling av organisasjons- og ledelsesteorier.
4. Organisasjon, omgivelser og kultur.
5. Ledelse. Konkurrerende teorier.
6. Beslutningsprosesser.
7. Organisasjonsstruktur.
8. Team og teamutvikling.
9. Personal- og organisasjonsutvikling.

Pensum

Stoner, J.A.F., Freeman, R.E. og Gilbert, D.R.: *Management*. 6th. ed.

Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1995. Kapittel 1-4, 7, 9, 12-13, 15, 17-18.

Berg, M.E.: *Organisasjonsutvikling*. Metoder og teknikker. 2. utgave.

Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 1995. Side 5-70, 79-82, 93-200, 206-210, 240-255.

Anbefalt tilleggslitteratur

J.A.F. Stoner, R.E. Freeman og D.R. Gilbert: *Management*. 6th. ed.

Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1995. Kapittel 5-6, 8, 14, 19-22.

J. Arnold m.fl.: *Work Psychology*. London: Pitman 1995.

M.E. Berg: *Organisasjonsutvikling*. Metoder og teknikker. 2. utgave.

Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1995. (Den del som ikke er pensum).

M.E. Berg: *Rollen i midten*. Lederen som endringsagent.

Bergen - Sanviken: Fagbokforlaget, 1995.

R.L. Daft: *Organization Theory and Design*. 5th. ed. St. Paul West

Publishing Company, 1995. Kapittel: 1- 4 og 10.

G. Morgan: *Organisasjonsbilder*. Oslo: Universitetsforlaget 1988.

H. Mintzberg: *Structure in Fives: Designing Effective Organizations*. Englewood Cliffs. Prentice Hall, 1983.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppearbeid.

Eksamen

Ingen eksamen i denne terminen. Fem timers skriftlig eksamen ved slutten av vårterminen, felles med SIV 7101 Organisasjonspsykologi.

Kursansvarlig

Morten Emil Berg

GRA 5905

Kultur- og språkkurs i utlandet: Tyskland

German Culture and Language

Emneområde: GRA 5905

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Strategi, historie og språk

Mål med kurset

Dette er et fordypningskurs i tysk språk og samfunnskunnskap. Etter avsluttet kurs skal deltakerne ha oppnådd en vesentlig forbedring av sine praktiske språkferdigheter og ha fått en dypere innsikt i tysk hverdag i arbeidslivet samt kjennskap til kulturlivet med spesiell konsentrasjon om arbeid og kultur i det distriktet der studieoppholdet finner sted.

Forkunnskaper

Kurset er særlig beregnet på studenter som har deltatt i tyskstudiet i de tre første terminene ved BI, men også andre med tilsvarende forkunnskaper kan delta.

Pensum

Kruse, L. & Heun, H.: *Betriebswirtschaftslehre*. Utvalgte kapitler. Darmstadt: Winkler s.u.

I tillegg brukes aktuelle avis- og tidsskriftartikler som velges ut i samarbeid med lærerne på kursstedet.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset arrangeres og gjennomføres i samarbeid mellom Faggruppe tysk og et universitet eller en høyskole i Tyskland (f.eks. i Heidelberg, Rendsburg eller Kiel).

Kurset gjennomføres med 70 timers undervisning over to uker.

I tillegg kommer besøk på bedrifter og kulturinstitusjoner.

Eksamen

Skriftlig rapport.

Det legges vekt både på språklige ferdigheter og på innsikt i spesifikt tyske forhold.

Eksamenskode: GRA 5905.01

Kontinuasjon

Det gis ingen adgang til kontinuasjon.

Kursansvarlig

Egil Schanke

GRA 5906

Kultur- og språkkurs i utlandet: Frankrike

French Culture and Language

Emneområde: GRA 5906

Emneansvarlig: Georges Gaspard

Institutt: Strategi, historie og språk

Mål med kurset

Kursets hovedintensjon er å gi deltakerne:

1. kunnskaper i det franske språk
2. kunnskaper og innblikk i det franske samfunn

Tematisk oversikt

- Språkstrukturer.
- Økonomiske strukturer i Normandie.
- Samfunnsstrukturer i Normandie.
- Samhandel Frankrike-Norge.

Pensum

Ouest France : Hefter om La Normandie.

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset finner sted ved Universitetet i Caen i Normandie (ved det fransk-norske sentret for utveksling og samarbeid : OFNEC) Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger og gruppe-arbeid. Dessuten spørreundersøkelser i nærmiljø, bedriftsbesøk i distriktet samt besøk på Norges Eksportråds kontor i Paris.

Eksamen

Fagoppgave på ca. 10 sider skrives over et selvvalgt emne som tar opp lokale økonomiske, kulturelle eller samfunns-messige forhold.

Fagoppgaven innleveres i Caen i slutten av kurset.

Eksamenskode: GRA 5906.01

Kontinuasjon

Det gis ikke kontinuasjon i kurset

Kursansvarlig

Georges Gaspard

Undervisning Vinter -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

2. klasse

Gjennomføring vintertermin 1997

SIV 1102

Statistikk 2

Statistikk og dataanalyse

Emneområde: SIV 1100

Emneansvarlig: Ulf H. Olssen

Institutt Økonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
 - Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
 - Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.
-

Mål med kurset

Kurset bygger på SIV 1101 Statistikk 1 og gir innføring i statistisk inferens basert på parametrisk statistikk hvor normalfordelingen er sentral.

Videre behandles simpel lineær regresjonsanalyse og enkle metoder for kurvefremskrivning for tidsrekker. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

- Del 2 Inferens: Gjennomsnitt og andeler (fortsettelse fra Statistikk 1)
- Inferens om gjennomsnitt basert på en stikkprøve
- Inferens om gjennomsnitt basert på to stikkprøver
- Del 3 Inferens: Samvariasjon
- Lineær regresjon og korrelasjon
- Kurvefremskrivning
- Del 4 Avrunding
- Valg av metode
- Videre studium av statistikk

Pensum

Wenstøp, F.: *Statistikk og dataanalyse*. 3. utg. Oslo: Tano 1991

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp, F.: *Statistikk og Dataanalyse, Arbeidshefte med programvare*. 4. utg. Oslo: Tano 1993.

Aakre, P. og Wenstøp, F.: *Eksamensoppgavesamling med løsningsforslag i Statistikk for Bedriftsøkonomstudiet*. Bærum: BI Forlag 1994.

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI-MANUAL, MINITAB Statistical Software, MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for statistikkursene etter at alle tre kursene er gjennomført.

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

SIV 2600

Årsregnskap 2

Emneområde: SIV 2600
Emneansvarlig: Hans Robert Schwencke
Institutt Økonomi

ÅRSREGNSKAP

Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske emner knyttet til økonomisk rapportering til bedriftsinterne informasjonsmottakere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament, en kritisk forståelse for grunnleggende regnskapsteori, og en grundig innføring i norsk regnskapsstandard og regnskapsregler.

Mål med kurset

Kursets formål er å utdype enkelte viktige regnskapsstandarder, samt å gi en beskrivelse av revisors rolle og ansvar.

Tematisk oversikt

- Utvikling av og grunnleggende forutsetninger for god regnskapsskikk
- Varer
- Prosjekter
- Valuta
- Ekstraordinære poster
- Utsatt skatt
- Andre emner
- Innføring i konsernregnskap
- Revisjon og revisors ansvar
- Ny regnskapslovgivning

Pensum

Huneide, J. E. et al: *Årsoppgjøret i teori og praksis* 1996. Rasta: Økad Forlag 1996.

Gravdahl, A. B. og Sørensen, T. *Årsoppgjøret i teori og praksis - Oppgavesamling med løsningsforslag*. 2. utg. Rasta: Økad Forlag 1995.

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 2600.01

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

Emneområde: SIV 5810

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt for strategi, historie og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset tar sikte på å fordype studentenes kunnskaper i økonomiske begrep og strukturer. Dessuten skal kurset konsolidere de språklige ferdighetene, både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

- Sentrale begrep og forhold innenfor økonomi
- Internasjonale forhold
- Skriftlig fagkommunikasjon

Pensum

Høivik, Heidi v.W. og Schanke, E.: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*, Bærum, BI 1994.

Kruse, L. & Heun, H.: *Betriebswirtschaftslehre*. Utvalgte kapitler. Darmstadt: Winkler 1992.

Aktuelt materiale vil bli delt ut.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene.

Eksamen

Muntlig eksamen ved slutten av 5. termin.

Fagoppgave som utarbeides av inntil 2 studenter.

Tema velges ved slutten av høstterminen 2. klasse. Innleveringsfrist medio januar, 3. kursuke. Fagoppgaven må bestås for at studenten kan gå opp til muntlig eksamen. Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Muntlig eksamen består av følgende deler:

1. Presentasjon av og samtale om fagoppgaven
2. Eksaminasjon over det litterære pensum
3. Eksaminasjon over Landeskunde-pensum

Eksamenskode: SIV 5810.01 (fagoppgave, 0 %, må bestås)

SIV 5810.02 (muntlig, 100%)

Kursansvarlig

Egil Schanke

SIV 5720

Interkulturell kommunikasjon: Negotiation and Business Presentations

Emneområde: SIV 5720
Emneansvarlig: Brian Ibbotson Groth
Institutt for strategi, historie og språk
MUNTlig ENGELSK

Moderne internasjonalt orientert ledelse krever muntlige engelskferdigheter som går betydelig ut over hva som kreves i videregående skole. Disse ferdighetene utvikles i emneområdet sammen med forhandlinger og casediskusjoner. Forhandlingene og diskusjonene bygger samtidig på stoff fra tidligere kurs i interkulturell kommunikasjon: engelsk.

Mål for kurset

Kurset har et todelt mål: (I) å styrke studentenes muntlige språkferdighet og (ii) gi kunnskap om to sentrale områder innen kommunikasjon i forretningslivet – forhandlinger og presentasjoner. Det legges vekt på case-diskusjoner og simulerte forhandlinger, særlig internasjonale forhandlinger.

Tematisk oversikt

- Forhandlinger
- Presentasjoner
- Casediskusjoner

Pensum

Hofstede, Geert: Cultures and Organizations: Software of the Mind. Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival. London: HarperCollins, 1994, kap. 9 "Intercultural encounters".
Rodgers, Drew: English for International Negotiations. New York: St. Martin's Press, 1997.
Fisher, Roger & Ury, William: Getting to Yes. London: Century Business
Røkaas, Felicia Andrews: Business Presentations in English. Sandvika: BI Forlag, 1996

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Det tilbys 3 timer fellesforelesninger (første gang) og deretter 8 x 3 timer gruppeundervisning.

Eksamen

Muntlig eksamen (1 poeng). Eksamen består av (i) presentasjon av et selvvalgt, men godkjent, emne fra pensumbøkene i emneområdet Interkulturell kommunikasjon: engelsk (ii) samtale om presentasjonen og (iii) tilleggsspørsmål fra pensum i SIV 5720.

Eksamenskode: SIV 5720.01

Muntlig eksamen oppføres med separat karakter i vitnemålet.

Fagansvarlig

Brian Ibbotson Groth

Emneområde **SIV 5910**

Emneansvarlig **Terje Selmer**

Institutt **Strategi, historie og språk**

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON: FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Fransk økonomi, fransk litteratur, kulturforskjeller

Tematisk oversikt

Kulturforskjeller IV

Fransk litteratur

Oversettelse av økonomisk/administrative tekster

Pensum

Hofstede, G. *Vivre dans un monde multiculturel*, Paris: Les éditions d'organisation, 1994

- 2 noveller av Guy de Maupassant

- Albert Camus: *L'étranger*

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i grupper med 27 timer og består av forelesninger og studentfremførte emner.

Skriftlige innleveringer hver uke.

Eksamen

Skriftlig:

5 timers skriftlig prøve

Muntlig

a) Prøving av kandidatens kommunikasjonsevne på fransk med utgangspunkt i pensum.

b) Eksaminasjon i en litterær tekst.

Eksamenskode: **SIV 5900.01 (skriftlig, 3 poeng)**

SIV 5910.01 (muntlig, 2 poeng)

Kursansvarlig

Georges Gaspard

Emneområde: SIV 6010

Emneansvarlig: Tor J. Larsen

Institutt: Organisasjon og ledelse

INFORMASJONSLEDELSE

Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling. Emneområdets mål er å klargjøre hvilken kunnskap linjeledelsen bør ha for å kunne styre utvikling og forvaltning av informasjonssystemer. Det faglige utgangspunkt er et kommunikasjonssyn der man drøfter hvordan informasjonsteknologi kan bidra til at ledere, ansatte, kunder og leverandører kan få tilgang til riktig informasjon til å utføre sine oppgaver.

Mål med kurset

Kurset gir en teoretisk og praktisk innføring i prosesser relatert til utvikling av informasjonssystemer på individnivå (for ledere) og på organisasjonsnivå (business process reengineering).

Tematisk oversikt

- Informasjonssystemer på individnivå:
 - Teknologiløsninger for ledere, adferd og informasjonsbehov
 - Formalisering av informasjonsbehov, datamodellering
 - Realisering av et system
- Informasjonssystemer på organisasjonsnivå:
 - Business process reengineering
 - Innovasjonsprosesser
- Sammenhenger mellom organisasjons- og individnivå:
 - Strategisk planlegging
 - Faser i strategiarbeidet
 - Organisering

Pensum

Reynolds, George W.: *Information Systems for Managers*. 3rd ed. St. Paul: MN: West Publishing, 1995.

Artikkelsamling SIV 6012 *Informasjonsledelse 2 - Endrings- og innovasjonsprosesser*. Sandvika, BI Forlag 1996.

Larsen, Tor J. (Red.) Sandvika, BI Forlag 1996.

Larsen, Tor J. og Jørgensrud, Knut: *Datamodellering og relasjonsdatabaser for linjeledere (med eksemplifisering i DataEase for Windows)*. 2. utgave. Sandvika, BI Forlag 1994.

Dataverktøy

For løsning av oppgave skal studentene bruke DataEase for Windows.

Gjennomføring

Kurset har en ramme på 27 kontakttimer.

Eksamen

Fagoppgave i gruppe på 2 studenter. Fagoppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

Fagoppgaven må vurderes til bestått for å få endelig karakter i emneområdet.

Eksamenskode: SIV6010.02

Kursansvarlig

Tor J. Larsen

SIV 7201

Markedsføringsledelse 1

Emneområde: SIV 7200

Emnesansvarlig: Hans M. Thjømøe

Institutt Markedsføring og logistikk

MARKEDSFØRINGSLEDELSE

Målet er å gi en forståelse av markedsføringens betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning, samtidig som studentene bør beherske de viktigste deler av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder innen markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper i fagområdet.

Tematisk oversikt

- Funksjon, begreper, markedsinndeling
- Markedsplan
- Markedsanalyse
- Prognoser
- Eksterne og interne arbeidsbetingelser
- Beslutningsstøttesystemer i markedsføring
- Forbrukeratferd og økonomisk psykologi
- Markedsrett
- Markedsføring på bedriftsmarkedet
- Markedsføring av tjenester
- Distribusjon
- Strategisk markedsplanlegging

Pensum

Kotler, P.: *Marketing Management*, 9th ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall 1996.

Løchen, T. C.: Markedsføringsloven. Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 16. juni 1972 med kommentarer. 5. utg. Oslo: Tano, 1992.

Johnsen, A.S. og Thjømøe, H. M.: *Oppgavesamling til Markedsføringsledelse II*. Asker: Singularis 1995.
Statistisk Årbok, siste utgave.

Dataverktøy

Bruk av beslutningsstøttesystemer inngår som en del av kurset for å bedre forståelsen av komplekse sammenhenger samt å være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen.

Nødvendige programmer finnes i MarkUp som ligger fritt tilgjengelig på terminalrommet. Modellene er tilpasset Lotus for Windows, Excel for PC og Excel for Macintosh. For å kjøre modellene på egen PC må man ha ett av disse regnearkene.

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved studentassistert veiledning over to timer ved slutten av terminen.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres som klasseundervisning over 27 timer. Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra oppgavesamlingen som studentene forventes å arbeide med til forelesningene.

Eksamen

Det vil i løpet av terminen bli gitt to minifagoppgaver. Oppgavene vurderes med bestått/ikke bestått. Minifagoppgavene begrenser seg til 5 sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. (Hjemmeeksamen over 48

timer gis i slutten av vårterminen. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før fire minifagoppgaver er bestått, to i vinter- og to i vårterminen.)

Kontinuasjon

Studenter som får ikke bestått på en minifagoppgave, vil få anledning til å levere en ekstra oppgave før hjemmeeksamen.

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

Undervisning Vinter -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

3. klasse

Gjennomføring vinterterminen 1997

Emneområde: SIV1210

Emneansvarlig: Jan Evensmo

Institutt Økonomi

METODE

Metodeundervisningen gir en innføring i bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger. Det tas utgangspunkt i planleggings- og beslutningssituasjoner av kvantitativ natur, der studentene skal bygge matematisk/statistiske modeller av disse, og deretter behandle modellene ved hjelp av dataverktøy. Studentene vil også få innføring i sentrale kvantitative og eksperimentelle tilnærminger. Metodeundervisningen har også som siktemål å gi en innføring i forskningsdesign og hvilke metoder, kvalitative og kvantitative, som må anvendes for å oppnå og begrunne vitenskapelig erkjennelse i økonomisk/administrative problemstillinger.

Mål med kurset

Kursets formål er femdelt:

1. Å oppøve evnen til effektiv strukturering av kompliserte problemstillinger.
2. Å bruke metoder for analyse av problemstillinger som involverer kryssende mål og myke verdier.
3. Å gi en innføring i sentrale stokastiske modeller.
4. Å presentere simulering som et alternativ til analytiske metoder.
5. Å bruke programvare til slike formål.
6. Å gi en innføring i kvalitative, kvasieksperimentelle og komparative metoder.

Tematisk oversikt

- Beslutningsteori og beslutningsanalyse (12 t)
- Kjøteori og stokastisk simuleringsmetodikk (9 t)
- Systemdynamikk og deterministisk simuleringsmetodikk (6 t)
- Kvalitative, kvasieksperimentelle og komparative metoder (9 t)

Pensum

Evensmo, Jan: *Kvantitative metoder – Analyse og simulering av økonomisk/administrative modeller*. 2. utg. Oslo: TANO, 1991.

Gottschalk, Petter og Wenstøp, Fred: *Kvantitativ beslutningsanalyse for ledere og planleggere*. Del 2. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1988.

Simon, J.L.: *Basic Research Methods in Social Science* 3rd ed. New York: McGraw - Hill, 1985 (Utvalgte deler).

Dataverktøy

Kurset krever bruk av tre typer dataverktøy:

- Eriksson, W. J. and Hall jr., O. P.: *Computer Models for Management Science*. 3rd ed. Med programdiskett. Reading, Mass.: Addison-Wesley 1989 (eller tilsvarende).
- Regneark, f.eks. SUPERCALC EXCEL.
- Statistikk-program, f.eks. MINITAB.
- Pro&Con for IBM (inkludert i Gottschalk og Wenstøp del 2).

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomganger.

Eksamen

Felles evaluering for Metode etter dette kurset (Metode 1 og 2). Det gis en 72 timers fagoppgave, delvis bygget på tidligere utlevert materiale.

Eksamenskode: SIV 1210.01 **72 t. fagoppgave**

Kursansvarlig

Jan Evensmo og Fred Wenstøp.

Emneområde: SIV2110

Emneansvarlig: John Christian Langli

Institutt Økonomi

FORETAKSØKONOMI

Emneområdet har som hovedmål å bringe sammen emneområdet Årsregnskapet og Økonomistyring, samt utvide perspektivene i disse to emneområdene både tematisk og geografisk. Fokus for emneområdet er brukeren som beslutningstaker, hvordan beslutningstakeren bruker og påvirkes av informasjon, og hva slags informasjon som er tilgjengelig gjennom bedriftens regnskapsrapporter. Sentrale temaer er virkningen av asymmetrisk informasjon, hvordan intensiver, kontrakter og interessekonflikter kan påvirke regnskapsprodusenter og regnskapsbrukere, og internasjonale forskjeller i bedriftenes rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i ulike problemstillinger som bedriften står ovenfor i praktiske økonomiske beslutningssituasjoner. Studentene vil få trening i å fatte beslutninger (i grupper) ved hjelp av et bedriftsspill i økonomiledelse.

Tematisk oversikt

- Bruk av kostnadsanalyse for prisbeslutninger.
- Ulike metoder for fordeling av felleskostnader.
- Ny teknologi, et problem for investeringsteorien?
- Ulike metoder for lønnsomhetsvurdering.
- Ledelseskontrakter og belønningssystemer.
- Modeller for intensivkontrakter.

Pensum

Kaplan, R.S. & Atkinson A.A.: *Advanced Management Accounting*, 2nd ed. Upper Saddle River: Prentice Hall, 1989.

Dataverktøy

Studentene må beherske følgende dataverktøy som vil bli brukt i kurset:

- 1) En statistisk programpakke til å gjennomføre regresjonsberegninger .
- 2) Et regneark eller modellspråket til å lage budsjetter og gjennomføre analyser og beregninger i bedriftsspillet

Gjennomføring

27 timer forelesning/øving.

Innlevering av gruppebesvarelser (tre til åtte studenter sammen) i fem omganger i bedriftsspillet.

Eksamen

Ingen eksamen i denne terminen. Felles eksamen med kurset SIV 2102 Foretaksøkonomi etter vårterminen.

Kursansvarlig

Espen Skaldehaug

Emneområde: SIV2300
Emneansvarlig: Dag Michalsen
Institutt Økonomi

FINANS

Emneområdet skal gi en bred innføring i, og grunnleggende forståelse av, fagområdet finans basert på moderne finansteori. Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi, samt investerings-, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

Mål med kurset

Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

Tematisk oversikt

- Markedseffisiens
- Kapitalstrukturbeslutninger
- Dividendebeslutninger
- Opsjonsprising
- Leasing
- Risikostyring

Pensum

Ross, S.A., Westerfield, R.W. og Jaffe, J.: *Corporate Finance* 4th. ed., New York, N.Y.: Irwin 1996 (utvalgte deler).
Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt tilleggslitteratur

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans. Bærum: BI Forlag 1990.

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen for hele emneområdet (Finans 1 og 2) etter vinterterminen.
Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Dataverktøy kan ikke brukes ved eksamen.

Eksamenskoder: SIV 2300.01

Kontinuasjon

Se side 7. Evt. kontinuasjon legges normalt til påfølgende desember.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

SIV 6301

Strategi 2

Strategiske prosesser og beslutninger

Emneområde SIV6310

Institutt: Strategi, historie og språk

Emneansvarlig: Tor Jarl Trondsen

STRATEGI

Emneområdet skal gi en bred innføring og en grunnleggende insikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen. .

Mål for kurset

Dette er et kurs i strategisk analyse, sett primært fra et dynamisk perspektiv. Porters verdikjede og resursbaserte perspektiver er de sentrale teoretiske modeller som blir brukt for å utvikle kunnskaper i strategisk analyse. Med utgangspunkt i kognitiv psykologi, erkjenner vi at kompleksitet og tidsforsinkelser som er innbakt i organisatoriske systemer kan skape betydelige vanskeligheter når det gjelder beslutningstaking. For å bekjempe disse begrensningene, vil verdikjedianalysen bli presentert fra et dynamisk systemperspektiv

Gjennom dette kurset får deltakerne følgende:

1. Et konseptuelt rammeverk for forståelse av forretningsorganisasjoner som komplekse systemer av verdiskapende aktiviteter.
2. Et sett av analytisk beredskap som gir dypere forståelse av verdikjedens dynamisme og analytiske prosedyrer.
3. Et bredere perspektiv for forståelse av komplekse organisatoriske systemer som interaksjoner og gjensidig avhengighet av forskjellige verdiskapende aktiviteter.

Pensum

Mintzberg, Henry, Quinn, James Brian, Ghoshal, Sumantra: *The Strategy Process: European Edition*, New York Prentice Hall, 1995.

Artikkelsamling og caser, BI Forlag 1997.

Anbefalt litteratur

Senge, P.M., *The Fifth Discipline*, New York: Doubleday, 1990.

Richmond, B., et al., *I Think: the visual thinking tool for the 90's. Introduction to Systems Thinking and iThink*, Hanover: High Performance Systems, 1994

Gjennomføring

Kurset er på 27 timer. Det vil bli forelesninger, gruppearbeid og diskusjon.

Eksamen

To caseoppgaver analyseres og løses i grupper, til sammen 40% (2x20%) av karakteren.

Individuell skriftlig 3 timers eksamen, 60% av karakteren, ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskoder: SIV 6310.01 (40%)

SIV 6310.02 (60%)

Kursansvarlig

Carl Brønn

Emneområde: SIV7600

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt Organisasjon og ledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en oversikt over den offentlige sektors rolle i det norske samfunn. Kurset vil belyse forholdet mellom det offentlige og næringslivet, gi en oversikt over forholdet mellom stat og kommune og drøfte hvordan den norske velferdsstat er bygget opp.

Tematisk oversikt

- Samfunn, politikk og økonomi
- Statsapparatets organisering og virkemåte
- Kommunalpolitikk
- Velferdspolitikk
- Privat næringsvirksomhet og offentlige rammebetingelser
- Interesseorganisering
- Det internasjonale samfunn

Pensum

Østerud, Ø.: *Statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget 1991. (Kapittel 25–26 er ikke pensum.)

NOU 1989:5. *En bedre organisert stat*. Kapittel 1–5.

Grund, J.: *Politikk og marked - Mangfoldet i offentlig sektor*. Oslo: Tano. 1995

Anbefalt litteratur

Fevolden, T., Sørensen, R. og Hagen, T.: *Kommunal organisering*. 3. utg. Oslo: TANO 1994. Kap. 1–6.

Christensen, T. og Egeberg, M. (red.): *Forvaltningskunnskap*. 2. utg. Oslo: TANO 1994. Kap. 3 og 6.

NOU 1989:5. *En bedre organisert stat*. Kap. 6–9.

Utdelte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og caseoppgaver.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenkode: SIV 7600.01

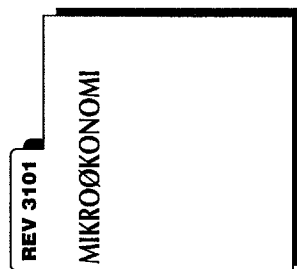
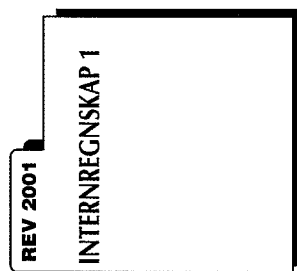
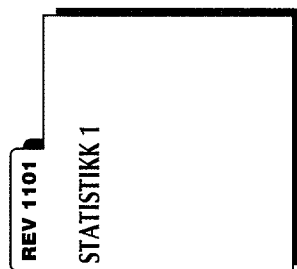
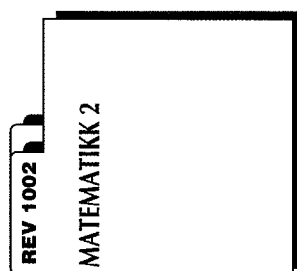
Kursansvarlig

Kåre Hagen

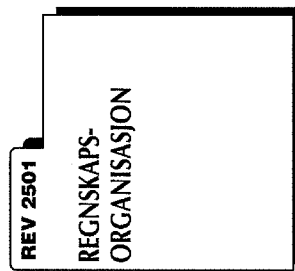
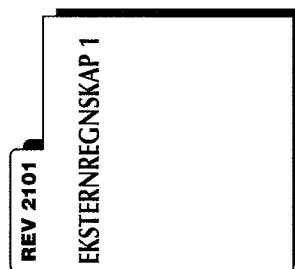
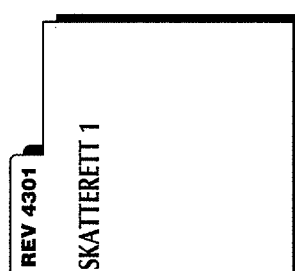
Studieoversikt

Revisorstudiet • Vinterterminen

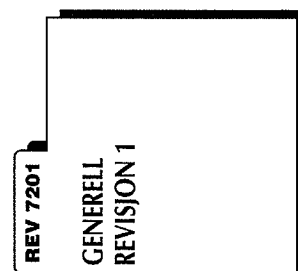
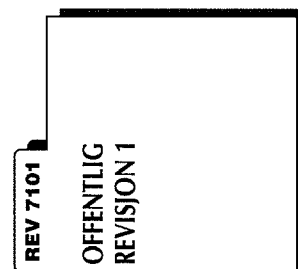
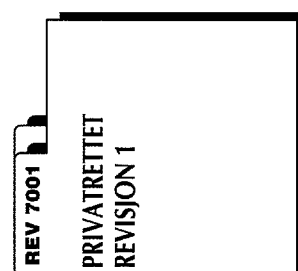
1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 3

Revisorstudiet

Faglig ramme

MÅL

Revisorstudiet er en treårig økonomisk-administrativ utdanning som skal gi studentene den nødvendige teoretiske bakgrunn for å utføre en registrert revisors oppgaver av regnskaps- og revisjonsmessig art i den offentlige sektor og i norsk næringsliv. Studiet skal gi innsikt i grunnleggende økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske prosesser gjennom fagområder som bedriftsøkonomisk- og samfunnsøkonomisk analyse, jus, informasjonssystemer og offentlig administrasjon, med spesiell fordypning i revisjonsfagene skatterett, rettslære og revisjon.

FAGOVERSIKT

Fagområdene i studiet består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs. (Se neste side for vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	VT.	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG	*Matematikk	2	2	54
	*Statistikk	2	2	54
REGNSKAP, ØKONOMI- STYRING OG REVISJON	*Internregnskap	2	4	63
	*Eksternregnskap	2	4	81
	*Investerings og finansiering	1	2	45
	*Offentlig regnskap	1	2	36
	*Regnskapsinfo.systemer	1	2	36
	*Regnskapsorganisasjon	1	2	36
	*Revisjon av IT-systemer	1	2	36
	*Innføring i revisjon	1	2	36
	*Privat revisjon	2	5	75
	* Offentlig revisjon	2	2	40
	* Generell revisjon	2	5	74
SAMFUNNSØKONOMI	*Mikroøkonomi	1	2	36
	*Makroøkonomi	1	2	36
	*Offentlig økonomi	1	2	36
	*Stats- og kommunal administrasjon	1	4	54
JURIDISKE FAG	*Rettslære	1	6	140
	*Skatterett	2	6	117
SPRÅK	*Engelsk	1	2	48
SEMINAROPPGAVE		—	2	—
	SUM:	28	62	1133

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av to kurs og emneområdene Mikroøkonomi og Stats- og kommunaladministrasjon av ett kurs hver. I eksamenssammenheng

betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med to kurs blir det altså gitt én endelig karakter.

KURS OG VEKTING

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og gjennomføres over en termin med 10 uker. Timetallet pr. kurs i revisorstudiet vil variere noe. Vekttall benyttes for dette studiet, og ikke poeng som i siviløkonomstudiet. Av oversikten over fremgår det at antall timer pr. vekttall varierer. Vekttallene er her uttrykk delvis for kursets omfang og delvis for den relative vekt kurset og emneområdet gis i forholdet til studiet totalt. Revisorstudiet er regulert av en nasjonal rammeplan som Handelshøyskolen BI har liten mulighet til å fravike. Det er derfor vurdert som mest hensiktsmessig å beholde vekttall.

Revisorstudiet ble lagt om til terminordning med tre terminer pr. år samtidig med siviløkonomstudiet f.o.m. Høst -92.

EKSAMEN

Oppmeldning til eksamen skjer skriftlig på eget skjema som i god tid blir tilsendt hver enkelt student pr. post, sammen med et oversendelsesbrev som angir nærmere detaljer om påmeldingsfrist, eksamenstidspunkt etc. Oppmeldingsskjemaet skal leveres til Eksamenskontoret innenfor en angitt periode.

Klage på sensur må være skriftlig og begrunnet, og sendes til eksamenskontoret senest innen 2 - to - uker fra tidspunktet for offentliggjørelse av sensuren i vedkommende kurs.

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for revisorstudiet er som hovedregel at kontinuasjon skjer ved neste ordinære gjennomføring av kurset, hvilket betyr at hver eksamen normalt gjennomføres én gang pr. år. Høyskolekontoret og instituttene overvåker eksamensresultatene nøye, og vurderer fortløpende behovet for eventuelle ekstraordinære kontinuasjoner.

Det arrangeres ekstraordinær kontinuasjon i fag hvor et tilstrekkelig antall kandidater melder seg på og tilfredsstiller følgende krav:

- a) har oppnådd karakteren 3,50 eller dårligere
- b) har levert gyldig sykemelding eller
- c) har hatt dødsfall i nær familie.

For revisorstudiet regnes 8 (åtte) kandidater som et tilstrekkelig antall. Dersom det er registrert et tilstrekkelig antall for avholdelse av kontinuasjonseksamen, åpnes den også for alle som ønsker å forbedre karakteren i vedkommende eksamen.

Den ekstraordinære kontinuasjonen gjennomføres evt. i august/september, rett før oppstart av påfølgende studieår, men kan ikke være første eksamensforsøk i kurset.

Fra og med Høst-92 er alle 2. og 3. gangs eksamensforsøk belagt med avgift p.t. kr. 315,- pr. vekttall, dog slik at det maksimalt skal betales for fire vekttall, selv om eksamen eventuelt har et omfang på mer enn dette. Første eksamensforsøk er imidlertid inkludert i studieavgiften.

SEMINAROPPGAVE

Seminaroppgaven er en obligatorisk innlevering som omfatter 2 vekttall. Formålet med oppgaven er å gi studentene trening i å planlegge, gjennomføre og presentere et arbeid hentet enten fra ett av de fagområder som inngår i studiet, eller fra tverrfaglige emner der problemer belyses fra ulike synsvinkler. Oppgaven kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe på to studenter. Det er mest hensiktsmessig å arbeide med oppgaven våren og sommeren før 3. klasse. BI vil på det sterkeste anbefale at studentene prioriterer arbeidet med seminaroppgaven. Oppgaven er nærmere beskrevet senere i denne katalogen (se under vårtermin for 2. klasse i revisorstudiet).

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener kan det bli aktuelt å gi terminprøver ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klassesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

Kapittel 4

Undervisning Vinter -97

Revisorstudiet

1. klasse

Gjennomføring vinterterminen 1997

REV 1002

Matematikk 2

Funksjoner av flere variabler, integrasjon og summer

Emneområde: REV 1000

Emneansvarlig: Tron Foss

Institutt Økonomi

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a.. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se emneområde

Tematisk oversikt

- Sydsæter: Kapittel 7: Funksjoner av flere variable 7.1-7.3, 7.5, 7.7, 7.10
- Kapittel 8: Implisitt gitte funksjoner 8.1
- Kapittel 9: Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner av flere variable 9.1-9.7
- Kapittel 10: Integrasjon 10.1-10.4
- Appendiks A: Summer A.1, A.2
- Kapittel 11: Rekker 11.5

Pensum

Sydsæter, K. : *Matematisk analyse*. Bind I, 6. utgave. Oslo: Universitetsforlaget 1996.

Bjørnstad, H. et. al.: *Oppgavesamling med løsningsforslag i matematikk for revisorstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1996.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen for hele emneområdet.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: REV 1000.01

Kursansvarlig

Tron Foss

REV 1101

Statistikk 1

Statistisk metode

Emneområde: REV 1100

Emneansvarlig: Fred Wenstøp

Institutt Økonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
 - Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
 - Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger
-

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i sannsynlighetsregning og i statistisk inferens basert på ikke-parametriske metoder. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

- Innføring i dataverktøy
- Del 1 Metode
- Beskrivelse av en stikkprøve
- Å generalisere fra stikkprøver
- Statistisk metode
- Håndtering av store stikkprøver
- Sannsynlighetsregning
- Hypoteseprøving
- Sammenlikning av to medianer
- Del 2 Inferens: Gjennomsnitt og andeler
- Gjennomsnitt og andeler
- Normalfordelingen

Pensum

Wenstøp, F.: *Statistikk og dataanalyse*. 3. utg. Oslo: Tano 1991

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp, F.: *Statistikk og Dataanalyse*, Arbeidshefte med programvare. 4. utg. Oslo: Tano 1993.

Eksamensoppgavesamling

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI-MANUAL, MINITAB Statistical Software, MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for Statistikkursene etter at begge kurs er gjennomført i vårterminen.

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

Emneområde: REV 2000
Emneansvarlig: Trygve Naug
Institutt Økonomi

BEDRIFTSØKONOMI - INTERNREGNSKAP

I Bedriftsøkonomi – Internregnskap er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Bedriftsøkonomi - Internregnskap 1 har som mål å gi en grundig orientering om de viktigste teorier og praktiske former for kalkulasjon og driftsregnskap.

Tematisk oversikt

- Innledning: Bedriftsøkonomien som fagområde
- Kostnadsteori: Kostnadsbegreper og kostnadsforløp
- Lagermodeller: Optimalisering av lager ved innkjøp og ved serieproduksjon
 - Inntektsteori: Etterspørselsfunksjoner. Elastisiteter
 - Bedriftens tilpasning
- Prisfast tilpasning: Kostnader og inntekter - nullpunkt og vinningsoptimum.
- Prisvariabel tilpasning: Monopol. Prisdiskriminering.
- Prisledelse. Praktiske begrensninger i pristeorien.
- Praktiske tillempninger av pristeorien
- Salgsinnsatsanalyser: Optimalisering av salgsinnsats. Avstemming av forskjellige virkemidler
- Beslutninger under usikkerhet
- Kalkulasjon og driftsregnskap: Verdikretsløpet i bedriften. Produktkalkulasjon. Tilvirkningskost og selvkost. Tilvirkningsmerkost og salgsmarkost. Sammenhengen mellom kalkulasjon og driftsregnskap. Driftsregnskapet etter selvkostmetoden og bidragsmetoden. Sammenligning av resultatene
- Normalkalkulasjon. Sammenhengen mellom driftsregnskap og kalkulasjon ved bruk av normalsatser. Analyse av dekningsdifferansene: Forbruksavvik og beskjeftigelsesavvik
- Standardregnskapet. Materialregnskapet. Lønnsregnskapet. Regnskapet for indirekte kostnader. Resultatregnskapet. Avviksanalyse
- Aktivitetsbasert regnskap (ABC)
- Standard kontoplaner
- Sammenheng mellom finansregnskap og driftsregnskap. Monisme og dualisme

Pensum

Naug, T. og Sti A. D.: *Internregnskap – Økonomistyring* 1. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, T. og Sti A. D.: *Kostnads- og inntektsanalyse – Økonomistyring* 2. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Anbefalt tilleggslitteratur

Boye, K.: *Kostnads- og inntektsanalyse*. 6. utg. Oslo: Tano 1993.

Naug, T. og Sti A.D.: *Løsningsforslag til Økonomistyring*. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i forelesningene i dette kurset. Regneark kan imidlertid brukes i studentenes arbeid med kalkyler, driftsregnskap og budsjetter.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og diskusjoner i klassen.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i emneområdet etter vårterminen.

Kursansvarlig

Trygve Naug

REV 3101

Mikroøkonomi

Emneområde: REV 3100

Emneansvarlig: Erik Grønn

Institutt Økonomi

MIKROØKONOMI

Emneområdet mikroøkonomi omfatter for revisorstudentene bare innføringskurset i mikroøkonomi, REV 3101. Ved videregående studier suppleres gjerne et slikt innføringskurs med kurs i konkurranseformer og markedsstruktur og med kurs i usikkerhet og spillteori.

Mål med kurset

Kursets mål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel
- Konsumentteori
- Produksjonsteori
- Fullkommen konkurranse
- Monopol
- Oligopol.

Pensum

Parkin, M. and King, D.: *Microeconomics*, 2. nd. ed. Wokingham: Addison Wesley 1995.

Anbefalt øvelseshefte: Grønn, E.: *Mikroøkonomi. Formler og oppgaver*. 3. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesninger

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 3100.01

Kursansvarlig

Erik Grønn

Undervisning Vinter -97

Revisorstudiet

2. klasse

REV 4301

Skatterett 1

Emneområde: REV 4300
Emneansvarlig: Tor S. Kildal
Institutt økonomi

SKATTERETT

Emneområdet skal gi detaljerte kunnskaper om person- og bedriftsbeskatningen, samt god innsikt i merverdi- og investeringsavgiftssystemet og arveavgiftsreglene. Dessuten skal kurset gi en oversikt over skattebetalingsordningen, ligningsforvaltningen og internasjonal skatterett. Emneområdet skal føre frem til Revisoreksamen i skatterett og gi grunnlag for å arbeide som skatterådgivere for personer, næringsdrivende og aksjeselskaper.

Mål for kurset

Se for emneområdet.

Tematisk oversikt

- Innføring i skattesystemet
- Personbeskatningen
- Gjennomgang av bedriftens skatteregnskap
- Personinntekt i virksomhet
- Skattlegging av aksjeselskaper og aksjonærer
- Skattlegging av ansvarlige selskaper og kommandittselskaper
- Merverdi- og investeringsavgift
- Arveavgift
- Skattebetalingsordningen og ligningsforvaltningen

Pensum

Magnus, P. og Nilsen, S.T.: *Nøkkelen til årets selvangivelse*, (siste utgave). Oslo: Norsk Skattebetalerforening
Skaar, A. Aa. og Kildal, T. S.: *Bedriftsskatterett*: 6. utg. Oslo: AdNotam Gyldendal 1997.
Brudvik, A., *Skatterett for næringsdrivende*: (siste utgave). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.
Gjems-Onstad, O. og Kildal, T. S.: *Lærebok i merverdiavgift*. Oslo: AdNotam Gyldendal 1996.
Gjems-Onstad, O. og Kildal, T. S.: *Merverdiavgift for næringsdrivende - Spørsmål og svar*. Oslo: AdNotam Gyldendal 1994.
Gjems-Onstad, O. (red.), *Skattelovsamlingen*, (siste utgave). Oslo: AdNotam Gyldendal.
Studentene anbefales dessuten å benytte LigningsABC, siste utgave, som oppslagsverk under studiet.
Det tas forbehold om endringer/og eller tillegg til pensum. Informasjon vil bli gitt ved studiestart.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

88 timer forelesninger.

Eksamen

Revisoreksamen i skatterett, skriftlig over seks timer i siste halvdel av vårterminen, etter at Skatterett 2 er gjennomført.

Kursansvarlig

Tor S. Kildal

REV 2101

Eksternregnskap 1

Emneområde: REV 2100
Emneansvarlig: Jan T. Tellefsen
Institutt økonomi

EKSTERNREGNSKAP

Emneområdet skal gi studentene en grundig innføring i eksternregnskap. I tillegg dekkes regnskapsanalyse og konsernregnskap. Emneområdet bygger opp til faget privatrettet revisjon.

Mål med kurset

Kurset bygger videre på kunnskaper ervervet under forkurs i bokføring, evt. tilsvarende kunnskaper. Studentene skal gis en grundig innføring i avslutning av regnskaper og oppsett av regnskaper med resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. De skal lære å beherske enklere problemstillinger innenfor god regnskapsskikk samt å kunne føre alle normale forretningstransaksjoner. Studentene skal også lære å benytte regnskapsinformasjonene til analyseformål. Videre er innføring i enklere deler av konsernregnskap en del av kurset.

Tematisk oversikt

- Formålet med årsoppgjøret, interessegrupper
- Grunnleggende regnskapsprinsipper
- De enkelte regnskapsposter
- God regnskapsskikk
- Regnskapsanalyse
- Konsernregnskap

Pensum

NSRF: *Revisors Håndbok*. Oslo: NSRF, siste utg.
Tellefsen, J. T.: *Årsregnskapet*, 5. utgave. Oslo: Universitetsforlaget 1993
Bettmo, H. & al.: *Konsernregnskap*. 3. rev. utg. Oslo Ad Notam Gyldendal 1994.
Materiale som utdeles på forelesningene ansees også som pensum.

Dataverktøy

Programmet Piccolo kan benyttes til caseløsninger.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomgang. Oppgaveløsning fra studentenes side er en viktig del av kurset.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen.
Samlet eksamen for emneområdet etter vårterminen.

Kursansvarlig

Jan T. Tellefsen

Emneområde: REV 2500

Emneansvarlig: Svein A. Løken

Institutt Økonomi

ORGANISERING OG REVISJON AV REGNSKAPSSYSTEMER

I en økonomiavdeling må man ta stilling til hvordan bokføringssystemet skal utformes og sikres. Dette betyr å velge hvilke økonomiske hendelser som skal registreres når, hvor, hvordan og av hvem. Man må bestemme hvor lenge transaksjoner skal oppbevares, hvordan de skal lagres, hvordan økonomidata skal presenteres, og hvordan kvaliteten i den økonomiske informasjonen skal holdes på et ønsket nivå.

Emneområdet skal gi studentene en innføring i de formelle krav til regnskapssystemer i henhold til lover og forskrifter samt ulike typer regnskapsorganisasjon og intern kontroll.

Mål med kurset

Gi en innføring i intern kontroll i bedriftsstyringen generelt og regnskaps/økonomistyringssiden spesielt. Sette dette i sammenheng med lovmessige krav og praktisk anvendelse i konkrete systemer og organisasjoner.

Tematisk oversikt

- Formelle krav til regnskapssystemet, regnskapspliktens omfang, innhold, krav til dokumentasjon m.m.
- Intern kontroll, innføring i kontrollorientert styringsteori
- Regnskapssystemer og organisering av økonomistyringen, moderne systemer for regnskapsføring med ulike forsystemer. Lovmessige krav til regnskapssystemer. Intern kontroll i regnskapsstyringen.
- Rutiner og kontroll rundt bokføringen.
- Regnskapets grensesnitt mot andre foretaks regnskapssystemer.
- Mislighet.

Pensum

Løken, K.: *Kontroll*. 5. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag AS 1996. Kap. 1,2,3,4,5,6 og 7. Appendix.

Watne, D.A. og Turney, P.B.B.: *Auditing EDP Systems*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1990. Chap. 4, 5 and 9.

Relevante lover og forskrifter.

I tillegg materiale utdelt på forelesningene å anse som pensum

Dataverktøy

Data EASE eller HTML, Internett - User

Gjennomføring

36 timer forelesninger.

Eksamen

Fagoppgave som er felles for Regnskapsorganisasjon og Revisjon av IT-systemer i vårterminen. Fagoppgaven vil bli utlevert i begynnelsen av vårterminen, og kan løses individuelt eller i grupper på inntil tre studenter.

Kursansvarlig

Svein A. Løken

Undervisning Vinter -97

Revisorstudiet

3. klasse

Emneområde: REV 7000
Emneansvarlig: Bror Petter Gulden
Institutt Økonomi

PRIVATRETTE REVISJON

Emneområdet sammen med emneområdene REV 7100 og REV 7200 skal gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i privatrettet revisjon, som omfatter prøve i årsavslutning og oppstilling av årsoppgjøret i bedrifter som følger reglene i regnskapsloven og aksjelovens regnskapskapittel.

Tematisk oversikt

- Regnskapsavslutning/årsoppgjør i henhold til regnskapslovens og aksjelovens bestemmelser
- Regnskapsstandarter fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening og Norsk RegnskapsStiftelse

Pensum

Revisors Håndbok, Oslo: NSRS. Siste utg.

Huneide, J. E. et al: *Årsoppgjøret i teori og praksis*, Rasta: Økad Forlag, siste utg.

Gravdahl, A. B. et al: *Årsoppgjøret i teori og praksis - Oppgavesamling med løsningsforslag*. Rasta: Økad Forlag, siste utg.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 59 t forelesninger og diskusjoner i klassen. Det tas sikte på at grupper av studenter leverer inn oppgaver som blir kommentert og karaktersatt.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig eksamen i privatrettet og generell revisjon i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Emneområde: REV 7100

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt Økonomi

OFFENTLIG REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7200 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i offentligrettet revisjon, som består av prøver vedrørende kommune-, fylkes- og riksrevisjonens virksomhet.

Tematisk oversikt

- Offentlig revisjon (Riksrevisjonen, kommune- og fylkesrevisjon)

Pensum

Håndbok for kommunal og fylkeskommunal revisjon (emnehefter 1,4,6,12 og tilleggshefte: Aktuelle bestemmelser). 2. utg. Oslo: Kommuneforlaget 1993.

Kommunal revisjonsmetodikk, Oslo: Norges Kommunerevisorforbund 1994.

Kommunal revisjonsmetodikk - Reell Forvaltningsrevisjon, Oslo: Norges Kommunerevisorforbund 1995.

Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 27.10.93.

Riksrevisjonens revisjonsveiledning:

Del A - Generell del

Del B - Konstitusjonell revisjon

Del C - Studiehefte - Regnskapsrevisjon - Prosess og metode

Del D - Forvaltningsrevisjon

Lov om statens revisjonsvesen (1918).

Stortingsforhandlingene. Dokument nr 1 (siste år).

Stortingsforhandlingene. Dokument nr 2 (siste år).

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litteratur

Riksrevisjonens revisjonsveiledning: *Studiehefte - Regnskapsrevisjon - Områderevisjon*.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 28 t forelesninger og diskusjoner i klassen.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig revisoreksamen i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Emneområde: REV 7200

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt Økonomi

GENERELL REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7100 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i generell revisjon, som består av prøver i revisjonsmetodikk og revisors rammebetingelser.

Tematisk oversikt

- Revisoryrket og revisors rammebetingelser
- Revisjonens formål og fasene i revisjonsarbeidet
- Planlegging og utførelse av revisjonsoppdrag

Pensum

Gulden, B.P.: *Den Eksterne Revisor*, 3. utg., Oslo: Universitetsforlaget 1996.

Gulden, B.P.: *Revisjon - teori og metode*, Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 1996.

Revisors Håndbok, Oslo: NSRS. Siste utg.

Gulden, B.P.: *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag*. 3. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 60 t forelesninger og oppgaveløsning. Studentene kan levere inn oppgaver for kommentarer.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig revisoreksamen i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Vårterminen 1997

Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • Vårterminen

1. klasse	SIV 1003 MATEMATIKK 3	SIV 2502 KOSTNADS- OG INNTEKTSANALYSE	SIV 3101 MIKROØKONOMI 1	SIV 5xxx ENGELSK/TYSK/ FRANSK/KINESISK 3	SIV 7101 ORGANISASJONS- PSYKOLOGI
2. klasse	SIV 1103 STATISTIKK 3	SIV 3201 MAKROØKONOMI 2	SIV 6013 INFORMASJONS- LEDELSE 3	SIV 7202 MARKEDSFØRINGS- LEDELSE 2	
3. klasse	SIV 2102 FORETAKS- ØKONOMI 2	SIV 6301 STRATEGI 2	SIV 3301 OFFENTLIG ØKONOMI	GRA XXX OBLIGATORISK SPESIALISERINGS- KURS I VALGT SPES. RETNING	

Kapittel 5

Undervisning Vår -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

1. klasse

SIV 1003

Matematikk 3

Integrasjon, rekker og differensialligninger

Emneområde: SIV 1000
Emneansvarlig: Tron Foss
Institutt Økonomi

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområdet

Tematisk oversikt

Sydsæter: Kapittel 10: Integrasjon 10.1-10.4, 10.6-10.8

Kompedium: Integrasjon av rasjonale funksjoner, Kap. 2

Sydsæter: Appendiks A. Summer A.1 - A.3

Sydsæter: Appendiks B. Trigonometriske funksjoner B.1 - B.3

Sydsæter: Kapittel 11: Rekker 11.5

Kompedium: Sannsynlighetsfordelinger, Kap. 3.

Pensum

Sydsæter, K.: *Matematisk analyse*. Bind 1, 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996

Bjørnstad, H. et. al.: *Matematikk utvalgte emner og oppgaver for siviløkonomstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1996.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Studentassistent

Kurset har studentassistenter som gir individuell veiledning, arrangerer gruppearbeid etc. etter behov.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen etter vårterminen for hele emneområdet.

Hjelpemidler : Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: SIV 1000.01

Kursansvarlig

Tron Foss

Emneområde: SIV 2500

Emneansvarlig: Trygve Naug

Institutt Økonomi

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere fag: Internregnskap, Kostnads- og inntekstanalyse samt Budsjettering. I økonomistyring er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Kurset skal gi fortrolighet med sentrale bedriftsøkonomiske begreper som brukes i analyser av bedriftens kostnader og inntekter og gi trening i bruken av de vanligste analyseteknikker i regnskap og bedriftsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Kostnad-resultat-volumanalyse (nullpunktsanalyse)
- Analyse av produktvalg
- Resultatanalyse
- Inntekts- og kostnadskontroll
- Internregnskap og kontroll i varehandel og servicevirksomhet
- Grunnleggende prissettingsproblemer
- Strømningsanalyse (finansierings- og kontantstrømsanalyse)
- Regnskapsmessige nøkkeltall

Pensum

Naug T. og Sti, A. D.: *Kostnads- og inntektsanalyse – Økonomistyring 2*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, T. og A.D. Sti: *Løsningsforslag til Kostnads- og inntektsanalyse – Økonomistyring 2*. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Tellefsen, J. T.: *Årsregnskapet*. 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget. 1993 . Del 4.

Anbefalt litteratur

Johnson, H. T., Kaplan R.S.: *Relevance Lost: The Rise and Fall of Management Accounting*. Boston, Mass.: HBS Press 1988.

Dataverktøy

Det forutsettes at studentene bruker et regneark til å gjennomføre analyser og beregninger.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og øvinger

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset. Endelig eksamen i hele emneområdet i høstterminen etter at Budsjettering er gjennomgått.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i slutten av vårterminen neste år.

Kursansvarlig

Trygve Naug

SIV 3101

Mikroøkonomi 1

Emneområde: SIV 3100
Emneansvarlig: Erik Grønn
Institutt Økonomi

MIKROØKONOMI

Mikroøkonomi tar utgangspunkt i de enkelte aktørene i økonomien, som produsenter og konsumenter. Gjennom studiet av disse aktørenes optimaliserende adferd under forskjellige markedsformer får man bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Mikroøkonomi er således en slags verdilære; vi forstår hvorfor en vare er mer verdt enn en annen vare i markedet. Denne deskriptive delen av teorien suppleres i de fleste innføringskurs gjerne med noen normative betraktninger – vi stiller spørsmålet om markedsøkonomiene utnytter de foreliggende ressursene gjennom produksjon og konsum på en god og effektiv måte.

Mål med kurset

Kursets mål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel
- Konsumentteori
- Produksjonsteori
- Fullkommen konkurranse
- Monopol
- Oligopol

Pensum

Varian, H.R.: *Intermediate Microeconomics. A Modern Approach.*

3rd ed. New York, N.Y.: Norton 1993, utvalgte deler.

Anbefalt øvelseshefte: Grønn, E.: *Mikroøkonomi. Formler og oppgaver.* 3. utg. Oslo. Cappelen Akademisk Forlag 1996.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og øvelser.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: SIV 3100.01

Kursansvarlig

Erik Grønn

SIV 5703

Interkulturell kommunikasjon: Engelsk

Accepting Inequality

Emneområdet: SIV5710

Emneansvarlig: Torbjørn Sirevåg

Institutt: Strategi, historie og språk

Mål for kurset

Se *Mål for emneområdet*. Dette tredje delkurset på emneområdet Interkulturell kommunikasjon: engelsk drøfter bl.a. hvordan forskjellige samfunn, spesielt de engelskspråklige og vårt eget, forholder seg til manglende sosial og økonomisk likhet. Dette regnes som et viktig skille mellom ulike kulturer og samfunn. Problemstillingen diskuteres på engelsk bl.a. ved hjelp av originaltekster og ved presentasjoner.

Tematisk oversikt

- Likhetsbegrepet
- Rasemessige og etniske minoriteter
- Sosiale ulikheter
- Regionale ulikheter
- Forretningsliv og forretningsholdninger
- Presentasjoner

Pensum

Breidlid, Anders, m.fl., red.: *American Culture: An Anthology of Civilization Texts*. London: Routledge 1996, Obligatorisk lesning er artiklene nr.

7,9,12,13,14,18,19,20,22,25,27,28,31,33,34,37,38,56,57,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,73,74,85, 87,88,90,94,110,112,117,119,120,123,124,125.

Hofstede, Geert: *Cultures and Organizations: Software of the Mind. Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. London: HarperCollins, 1994, kap 2.

Kitchen, Deborah, red.: *Artikkelsamlingen Intercultural Communications Texts for SIV 5703*. Sandvika: BI Forlag, 1996.

Sirevåg, Torbjørn: *American Patterns. The Open Society in Myth and Reality*. 3. rev. ed. Oslo: AdNotam Gyldendal, 1994, kap. 1,3,5,8 og 9.

Trompenaars, Fons, *Riding the Waves of Culture: Understanding Cultural Diversity in Business*. London: Nicholas Brealey, 1993, 1995, kap. 7 og 8.

Fellesforelesningene

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Det tilbys 6 fellesforelesninger (enkeltimer) og 7 trippeltimer gruppeundervisning

Eksamen

Terminprøve (hjemmeoppgave) - Bestått/ Ikke bestått.

En 5-timers skriftlig eksamen (2 poeng) arrangeres etter delkurs SIV 5704 I høstterminen.

Eksamenskode: SIV 5710.02

Fagansvarlig

Deborah Kitchen

Emneområde: SIV 5800

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt Strategi, historie og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset skal gi en oversikt over historiske hendelser og samfunnsspørsmål i de tyskspråklige land. Kunnskap om disse er en forutsetning for å kunne forstå det nåværende samfunn og dets aktuelle problemer. Dessuten skal kurset konsolidere de språklige ferdighetene, både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

- Tysk historie etter 1918
- Økonomisk geografi
- Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensum

Høivik H.v.W. og Schanke, E.: *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts- und Landeskunde der BRD*. Bærum: BI Forlag 1994.

Aktuelle tekster, utdelt av kurslederen

Anbefalt tilleggslitteratur

Tatsachen über Deutschland. Siste utg. Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag Aktuell '95. *Das Lexikon der Gegenwart*. Dortmund: Harenberg Lexikon Verlag

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner. Undervisningen baseres hovedsakelig på studentaktiviteter.

Terminprøver

To av de siste tre innleveringene i terminen bør være av godkjent kvalitet.

Eksamen

Ved slutten av 3. termin avholdes en 5 timers skriftlig eksamen der alt som er gjennomgått i de tre første terminer, kan gjøres til gjenstand for prøving.

Eksamen har tre poeng.

Tillatt hjelpemiddel: Tysk - tysk ordbok.

Eksamenskode: SIV 5800.01

Kursansvarlig

Svein Nilsen

Emneområde *Siv 5900*

Emneansvarlig *Terje Selmer*

Institutt *Strategi, historie og språk*

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON : FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Fransk forretningskommunikasjon, fransk samfunnsliv, kulturforskjeller

Tematisk oversikt

* Fransk økonomisk terminologi III

* Fransk samfunnsliv III

* Kulturforskjeller II

Pensum

Danilo, M., Challe, O. Le Français Commercial, Presses Pocket, Paris 1989

Trompenaars, Fons, L'entreprise, multiculturelle, Maxima, Paris 1994.

Sidwell, D., e.a. Voici la France, Chancerel, Londres 1994

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

27 timers undervisning som består av forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

To av de siste tre innleveringene i terminen skal være av godkjent kvalitet og fungerer som kursets terminprøve.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset.

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter -98.

Kursansvarlig

Terje Selmer

SIV 7101

Organisasjonspsykologi

Emneområde: SIV 7010
Emneansvarlig: Øivind Revang
Institutt Organisasjon og ledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi grunnleggende innsikt i sentrale psykologiske prosesser som påvirker holdninger, beslutninger og atferd i organisasjoner.

Tematisk oversikt

- Bedriftsøkonomi, atferdsfag og psykologi
- Dynamiske prosesser
 - Motivering av medarbeidere
 - Positive og negative emosjoner i arbeidslivet
 - Individuelle forskjeller i personlighet; utvalg og rekruttering
- Kognitive prosesser
 - Persepsjon og attribusjon i mellommenneskelige forhold
 - Læring i organisasjoner
 - Problemløsning, beslutninger og kreativitet
- Sosiale prosesser
 - Holdninger og jobbtilfredshet
 - Gruppepsykologi og gruppedynamikk
 - Verdier og organisasjonskultur
- Styrings- og koordineringsprosesser
 - Kommunikasjon i organisasjoner
 - Mellomledelse: Ledelse og samspill
 - Toppleidelse: Ledelse, problemløsning og beslutninger

Pensum

Kaufmann, G., & Kaufmann, A. *Psykologi i organisasjon og ledelse*. Bergen: Fagbokforlaget. (1996)

Anbefalt tilleggslitteratur

Leavitt, H.J., Pondy, L.R., & Boje, D.M. *Readings in managerial psychology*. 4th ed. Chicago: The University of Chicago Press. (1989)

Lord, R.G., & Maher, K.J. *Leadership & information processing. Linking perceptions and performance*. London and New York: Routledge. (1993)

Moxnes, P. *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon: Et organisasjonspsykologisk perspektiv*. Oslo: Forlaget Paul Moxnes. (1989)

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen ved slutten av vårterminen. Felles med SIV 7001 Organisasjon og ledelse. Ingen hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: SIV 7010.01

Kursansvarlig

Geir Kaufmann.

Undervisning Vår -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

2. klasse

Emneområde: SIV 1100

Emneansvarlig: Ulf H. Olsson

Institutt Økonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk/administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy som kan brukes til å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
 - Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
 - Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.
-

Mål med kurset

Å gjøre studentene i stand til å utføre en selvstendig statistisk analyse ved hjelp av multipl regressjon, samt å gi dem en innføring i multivariate metoder.

Tematisk oversikt

Del 1 Regresjon

- Innledende emner
- Enkel lineær regressjon
- Multipl lineær regressjon
- Transformasjoner
- Er forutsetningene oppfylt?
- Kategoriske variabler
- Sekvensielle prosedyrer.

Del 2 Multivariable metoder og tidsrekkeanalyse

En innføring i

- Prinsippal komponentanalyse
- Faktoranalyse
- Diskriminantanalyse

Pensum

Fugleberg, O. og Krisianslund, I.: *Innføring i regresjonsanalyse og multivariable metoder*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1995.

Anbefalt støttelitteratur:

Gujarati, D. N: *Basic Econometrics*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill 1995.

Dataverktøy

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Kurset avsluttes med en 3-timers individuell flervalgseksamen (for hele emneområdet) som delvis bygger på et case som utleveres på forhånd. Caset skal ikke innleveres, men oppgaven og løsning medbringes som underlag for flervalgseksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt til flervalgseksamen. Lærebok og kalkulator er nødvendig.

Eksamenskode: SIV 1100.01

Kursansvarlig

Ulf H. Olsson.

SIV 3201

Makroøkonomi 2

Emneområde: SIV 3200
Emneansvarlig: Bjarne Ytterhus
Institutt Økonomi

MAKROØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans-, penge- og valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Målet er å bygge videre på de kunnskapene studentene har fra Makro 1. Makromodellene baseres nå i sterkere grad på mikroteori og intertemporal tilpasning. Sentrale tema som arbeidsledighet og inflasjon drøftes inngående. Den økonomiske politikks muligheter og begrensninger i åpne økonomier, er kursets hovedtema.

Tematisk oversikt

- Makroøkonomiske begreper og problemstillinger
- Intertemporal tilpasning hos aktørene
- Arbeidsmarked og ledighet
- Økonomisk vekst
- Pengeetterspørsel, -tilbud og marked
- IS-LM modellen ved faste og fleksible valutakurser
- Inflasjon og ledighet
- AD-AS-modellen ved faste og fleksible valutakurser
- Makroøkonomisk stabiliseringspolitikk: Muligheter og begrensninger

Pensum

Burda, M. C. & Wyplosz, C.: *Macroeconomics. A European text*. Oxford: Oxford University Press 1993. (Uvalgte deler)

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 forelesningstimer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt

Eksamenskode: SIV 3200.01

Kursavsvarelig

Bjarne E. Ytterhus.

Emneområde: SIV 6010

Emneansvarlig: Tor J. Larsen

Institutt for organisasjon og ledelse

INFORMASJONSLEDELSE

Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling. Emneområdetets mål er å klargjøre hvilken kunnskap linjeledelsen bør ha for å kunne styre utvikling og forvaltning av informasjonssystemer. Det faglige utgangspunkt er et kommunikasjonssyn der man drøfter hvordan informasjonsteknologi kan bidra til at ledere, ansatte, kunder og leverandører kan få tilgang til riktig informasjon til å utføre sine oppgaver.

Mål med kurset

Målsettingen med kurset er å gi studentene prinsipal kunnskap i hvordan linjeledere kan styre en virksomhets bruk av informasjon. Det innebærer å knytte kunnskap fra tidligere kurs i emnet med kunnskap fra andre emner. Tyngdepunktet i kurset er topp- og mellomlederes ansvar og roller i forbindelse med en virksomhets bruk av informasjonsteknologi samt hva det innebærer for den enkelte leder.

Tematisk oversikt

Teoretiske og praktiske utgangspunkter for kurset

- Historikk
- State-of-the-art
- Utviklingstendenser

Forretningsmessig og virksomhetsmessig informasjon - ulike bruksområder for informasjonssystem og informasjonsteknologi

- Potensielle effekter av bruk av informasjonssystem/informasjonsteknologi.
Arbeidsoppgaver kan endre karakter.
- Virksomhet kan endre struktur
- Forretningside kan fornyes

Ulike innfallsvinkler til informasjonssystem/informasjonsteknologi

- Et infrastrukturperspektiv
- Et prosjektperspektiv

Ledelsesformer i informasjonsledelse

- Ressursstyring og ekspertvelde
- Partnerskap og brukerstyring
- Organisasjonsintegrert IT.

Pensum

Keen, Peter G. W.: *Shaping the Future: Business Design Through Information Technology*. Boston, Mass.: Harvard Business School Press, 1991.

Reynolds, George W.: *Information Systems for Managers*. 3rd ed. St. Paul, Minn.: West Publishing, 1995.

Andersen, E. (red.): Artikkelsamling SIV 6013 *Informasjonsledelse 3 - Strategisk ledelse av IS*. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1997.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke formelt i kurset, men bruk av informasjonsteknologi, spesielt Internett og annen databasert kommunikasjonsteknologi, vil være en naturlig del av forelesninger og annen interaksjon mellom studenter og foreleser.

Gjennomføring

Kurset har en ramme på 27 kontakttimer.

Eksamen

Eksamen vil bli i form av en fagoppgave i grupper på 2-3 studenter.

Eksamenskode: SIV 6010.03

Kursansvarlig

Espen Andersen

Emneområde: SIV 7200

Emneansvarlig: Hans M. Thjømøe

Institutt Markedsføring og logistikk

MARKEDSFØRINGSLEDELSE

Målet er å gi en forståelse av markedsføringens betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning, samtidig som studentene bør beherske de viktigste delene av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak.

Mål med kurset

Dette kurset er en fortsettelse av Markedsføringsledelse 1 og bygger på det stoffet som ble gjennomgått i vinterterminen. Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder av markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper innen fagområdet.

Tematisk oversikt

- Funksjon, begreper, markedsinndeling
- Markedsplan
- Markedsanalyse
- Prognoser
- Eksterne og interne arbeidsbetingelser
- Beslutningsstøttesystemer i markedsføring
- Forbrukeratferd og økonomisk psykologi
- Markedsrett
- Markedsføring på bedriftsmarkedet
- Markedsføring av tjenester
- Distribusjon
- Strategisk markedsplanlegging

Pensum

Kotler P.: *Marketing Management*, 9th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1996.

Løchen, T. C.: *Markedsføringsloven. Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 16. juni 1972 nr. 47 med kommentarer* 5. utg. Oslo: TANO 1992.

Stokke-Johnsen, A. og Thjømøe, H. M.: *Oppgavesamling til Markedsføringsledelse II*. 3. utg. Asker: Singularis 1995. Statistisk Årbok. Siste utgave.

Dataverktøy

Markedsføring er beslutning under usikkerhet. Bruk av beslutnings-støttesystemer inngår derfor som en del av kurset. Målet med slike systemer er å bedre forståelsen for komplekse sammenhenger samt være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen. De nødvendige programmer finnes i MarkUp som ligger fritt tilgjengelig på terminalrommet. Modellene er tilpasset Lotus for Windows, Excel for PC og Excel for Macintosh. For å kjøre modellene på egen PC må man ha ett av disse regnearkene.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra oppgavesamlingen som studentene forventes å arbeide med til forelesningene.

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved studentassistert veiledning.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen og to minifagoppgaver. Minifagoppgavene vurderes med Bestått/Ikke bestått. Minifagoppgavene skal være på maximum fem sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før tilsammen fire minifagoppgaver er bestått (to minifagoppgaver fra vinterterminen teller med i de fire).

Eksamenskode: SIV 7200.01 (Fire minifagoppgaver - Bestått/ikke bestått)
SIV 7200.02 (Hjemmeeksamen)

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

Undervisning Vår -97

Revisorstudiet

2. klasse

Emneområde: SIV 2110

Emneansvarlig: John Christian Langli

Institutt Økonomi

FORETAKSØKONOMI

Emneområdet har som hovedmål å bringe sammen emneområdet Årsregnskapet og Økonomistyring, samt utvide perspektivene i disse to emneområdene både tematisk og geografisk. Fokus for emneområdet er brukeren som beslutningstaker, hvordan beslutningstakeren bruker og påvirkes av informasjon, og hva slags informasjon som er tilgjengelig gjennom bedriftens regnskapsrapporter. Sentrale temaer er virkningen av asymmetrisk informasjon, hvordan intensiver, kontrakter og interessekonflikter kan påvirke regnskapsprodusenter og regnskapsbrukere, og internasjonale forskjeller i bedriftenes rammebetingelser.

Mål med kurset

Et regnskap er et middel for kommunikasjon av økonomisk informasjon. Gjennom dette kurset skal studentene få forståelse for muligheter og begrensninger regnskapet har som informasjonsformidler. Regnskapets muligheter og begrensninger oppstår på grunn av skillet mellom regnskapsprodusenter og regnskapsbrukere, og mulighetene som regnskapsprodusentene har til å utøve skjønn og velge mellom forskjellige regnskapsprinsipper. Skillet mellom produsenter og brukere kan derfor føre til at regnskapsprodusentene blir selektive i den informasjon de velger å offentliggjøre, og på den måten redusere regnskapsbrukernes nytte av tilgjengelig informasjon.

Tematisk oversikt

Diskusjonen av regnskapet som informasjonsformidler vil ta utgangspunkt i hvordan selskapenes styrings- og kontrollorganer er utformet ("Corporate Governance") og internasjonale forskjeller i regnskapsregler og regnskapsprinsipper. Blant annet vil følgende temaer bli berørt:

- teknikker for analyse av regnskaper
- internasjonal regnskapsrapportering - likheter og forskjeller i formål og prinsipper i noen utvalgte land
- internasjonale forskjeller i selskapenes styrings- og kontrollorganer og i eierstrukturer
- selskapers styrings- og kontrollorganer, herunder ansvars- og arbeidsdeling mellom eier, styret/ene og ledelsen

Pensum

Monks, Robert A. G. and Neil Minow: Corporate Governance, Cambridge, MA: Basil Blackwell Inc., 1995.

Ross, Westerfield and Jaffe: *Corporate Finance*, 4th ed. Homewood, Ill.: Irwin 1996 (utvalgte kapitler).

Artikler og cases etter forelesers anvisning.

Dataverktøy

Dataverktøy blir ikke benyttet i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer med forelesninger og casedrøftelser.

Eksamen

Det blir avholdt en felles fem-timers skriftlig eksamen i SIV 2101 Foretaksøkonomi 1 og SIV 2102 Foretaksøkonomi 2. Spørsmålene på eksamen vil referere seg til pensum og forelesningene i Foretaksøkonomi 1 og 2 (hver med vekt 40%) og bedriftsspillet i Foretaksøkonomi 1 (20%). Ingen hjelpemidler tillatt på eksamen, men unntak av kalkulator.

Eksamenskode: SIV 2110.01 5. skriftlig

Kursansvalig

John Christian Langli

SIV 6401

Strategi 3

Strategisk ledelse

Emneområde SIV 6410

Institutt: Strategi, historie og språk

Emneansvarlig: Tor Jarl Trondsen

STRATEGI

Emneområdet skal gi en bred innføring og en grunnleggende insikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen.

Mål for kurset

Dette er et kurs som skal gi kunnskap om lederens rolle i formulering og implementering av konkurransestrategier. Det fokuserer på identifisering, fornying og vedlikehold av langsiktige strategier. Kurset tar sikte på å utvikle kompetanse i problemidentifikasjon, analyse og løsningsforslag. Samtidig gir kurset et innblikk i kompleksiteten i en strategisk leders arbeid.

Ved fullført kurs skal studentene forhåpentligvis ha oppnådd følgende:

1. Forstå lederens synsvinkel for å se bedriften som en enhet.
2. Forstå administrerende direktørs rolle i strategiprosessen; nivåer og komponenter av strategi, strategisk analyse og organisasjonsutvikling
3. Integrering av kunnskap fra andre fagområder
4. Trening i strategisk tenking, utvikling av strategier og evne til å presentere disse på en strukturert og lettfattelig måte

Pensum

Bowman, Cliff: *The Essence of Strategic Management*, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1990

Mintzberg, H., Quinn, J.B. and Sumantra, G.: *The Strategy Process*, European Edition, New York, Prentice Hall 1995.

Anbefalt litteratur

Porter, M.E.: *Konkurransestrategi*, Oslo TANO 1987

Tematisk oversikt

- Lederens rolle i
 - strategiprosessen
 - forandringsprosessene
 - strategigjennomføring
- Kulturelle problemer i fusjoner og samarbeid
- Teknologi strategier
- Konsernstrategier

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset er på 27 timer og hver sesjon vil ofte bestå av tre deler:

1. En forelesning
2. En gjesteforeleser fra næringslivet
3. Case arbeid

Eksamen

Karakteren vil bli basert på følgende:

1. Gruppeinnlevering av en kort analyse og anbefaling for fire av åtte cases som gjennomgås i kurset.
2. En prosjektoppgave på gruppebasis (grupper på inntil 3 studenter) som skal innleveres ved slutten av kurset

Eksamenskode: SIV 6410.01 Cases (48%)
SIV 6410.02 Prosjektoppgave (52%)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Tor Jarl Trondsen

SIV 3301

Offentlig økonomi

Emneområde: SIV 3300
Emneansvarlig Terje Synnestvedt
Institutt økonomi

OFFENTLIG ØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor og konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder.

Mål med kurset

Gi grunnlag for en dypere forståelse av allokeringen av samfunnets ressurser, velferdsmessige konsekvenser av ulike markedsformer og markeds-imperfeksjoner og behovet for offentlige inngrep i en markedsøkonomi, f.eks. ut fra miljøhensyn. En vil også ta opp spørsmål om rettferdighet og inntektsfordeling. En vil gi innsikt i konkrete problemstillinger og metoder, herunder nyttekostnadsanalyse.

Tematisk oversikt

- Velferdsteori
- Frikonkurransemodellens optimalitetsegenskaper
- Markedssvikt
- Offentlige inngrep
- Skatter
- Nyttetekostnadsanalyse

Pensum

Grønn, E.: *Nyttetekostnadsanalyse*. 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1991.

Varian, H.: *Intermediate Microeconomics*. 3rd ed. New York: Norton 1993. Utvalgte kapitler.

Førsund, F. og Strøm, S.: *Miljøøkonomi*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1994. Utvalgte kap.

Anbefalt litteratur

Bierman, H. S. og Fernandez, L.: *Game Theory with economic applications*. Addison - Wesley, 1993: Ch12. The Coase Theorem, Ch.22 Public Goods and Preference Revelation.

E. Grønn og T. Synnestvedt: *Oppgaver i offentlig økonomi*. Cappelen akademiske forlag 1996.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Sydsæter, K. og Thalberg, B.: *Matematisk formelsamling*

Eksamenskode: SIV 3300.01

Kontinuasjon

Se side 7.

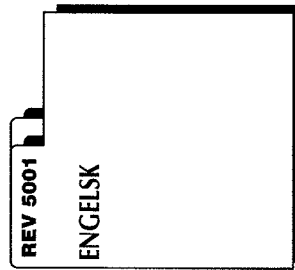
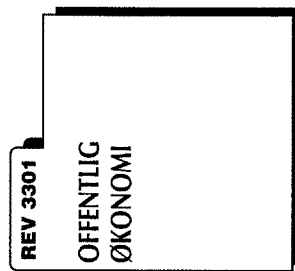
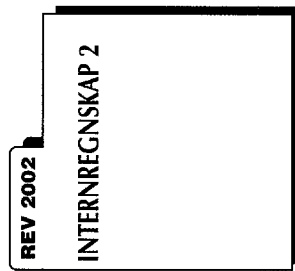
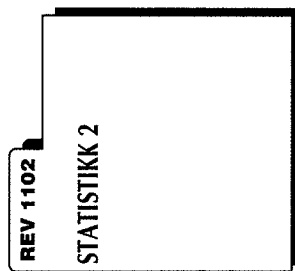
Kursansvarlig

Terje Synnestvedt

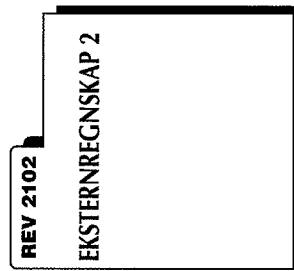
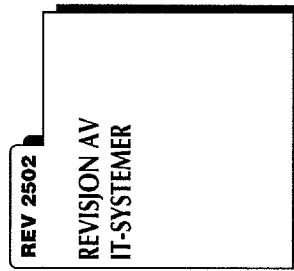
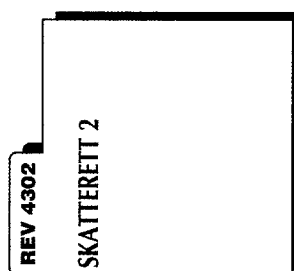
Studieoversikt

Revisorstudiet • Vårterminen

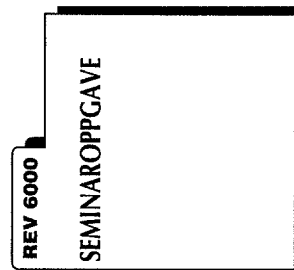
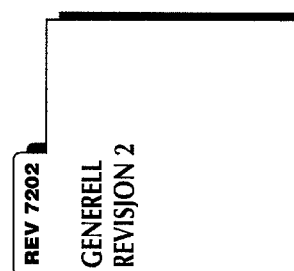
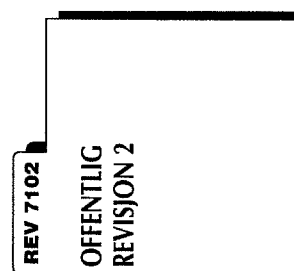
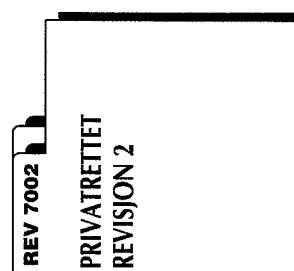
1. klasse

2. klasse

3. klasse

Kapittel 6

Undervisning Vår -97

Revisorstudiet

1. klasse

Emneområde: REV 1100
Emneansvarlig: Fred Wenstøp
Institutt Økonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
 - Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
 - Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.
-

Mål med kurset

Kurset bygger på SIV 1101 Statistikk 1 og gir innføring i statistisk inferens basert på parametrisk statistikk hvor normalfordelingen er sentral.

Videre behandles simpel lineær regresjonsanalyse og enkle metoder for kurvefremskrivning for tidsrekker. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

- Del 2 Inferens: Gjennomsnitt og andeler (fortsettelse fra Statistikk 1)
- Inferens om gjennomsnitt basert på en stikkprøve
- Inferens om gjennomsnitt basert på to stikkprøver
- Del 3 Inferens: Samvariasjon
- Lineær regresjon og korrelasjon
- Kurvefremskrivning
- Del 4 Avrunding
- Valg av metode
- Videre studium av statistikk

Pensum

Wenstøp, F.: *Statistikk og datanalyse*. 3. utg. Oslo: Tano 1991

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp, F.: *Statistikk og Dataanalyse, Arbeidshefte med programvare*. 4. utg. Oslo: Tano 1993.

Aakre, P. og Wenstøp, F.: *Eksamensoppgavesamling med løsningsforslag i Statistikk*. Bærum: BI Forlag 1996.

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University, Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI-MANUAL, MINITAB Statistical Software, MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen som delvis bygger på et case utdelt to uker på forhånd.

Alle hjelpemidler er tillatt. Lærebok og kalkulator er nødvendig.

Eksamenskode: REV 1100.01

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

Emneområde: REV 2000

Emneansvarlig: Trygve Naug

Institutt Økonomi

BEDRIFTSØKONOMI - INTERNREGNSKAP

I Bedriftsøkonomi – Internregnskap er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Analyseverktøyet som er utviklet i Bedriftsøkonomi - Internregnskap 1 er grunnlaget for den videre gjennomgang av forskjellige former for lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. Kalkylene er utgangspunkt for utarbeidelsen av kostnads- og inntektsbudsjett og for utviklingen av et budsjettssystem for bedriften. Kalkylene er videre basis for fastsettelse av normer og standarder som er nødvendige for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Tematisk oversikt

- Kalkulasjon og driftsregnskap i varehandelen
- Kostnad-resultat-volumanalyse for ett produkt og for flere produkter. Forutsetninger for analysen. Avvik mellom budsjetterte og realiserte tall
- Produktvalganalyser
- Resultatberegninger
- Planlegging, budsjettering og kontroll
- Resultatplanlegging. Driftsbudsjetter. Likviditetsbudsjett.
- Inntekts- og kostnadskontroll
- Framtidig kapitalbehov

Pensum

Naug, T. og Sti A. D.: *Internregnskap – Økonomistyring* 1. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, T. og Sti A. D.: *Kostnads- og inntekstanalyse – Økonomistyring* 2. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, T. og Sti, A. D.: *Økonomistyring - Budsjettering*. Oslo: Universitetsforlaget 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur

Naug, T. og Sti A.D.: *Løsningsforslag til Økonomistyring*. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Regneark kan imidlertid brukes i studentenes arbeid med kalkylser, driftsregnskap og budsjetter.

Gjennomføringen

27 timer forelesninger og diskusjoner i klassen.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen, felles for kursene: Internregnskap 1 og Internregnskap 2.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: REV 2000.01

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i slutten av høstterminen.

Kursansvarlig

Trygve Naug

REV 3301

Offentlig økonomi

Emneområde: REV 3300
Emneansvarlig: Terje Synnesvedt
Institutt Økonomi

SAMFUNNSØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold.

I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans- penge-, valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Gi en oversikt over virksomheten i den offentlige sektor, spesielt staten, men også kommunene, offentlige bedrifter, offentlige fond, etc. Emnet omfatter offentlig produksjon av varer og tjenester, optimal budsjettpolitikk, inntekts-overføringer og skattepolitikk, offentlig gjeld og finanspolitikk.

Tematisk oversikt

- Innledning
 - den offentlige sektors rolle
 - offentlig sektors samfunnsøkonomiske betydning i Norge
 - innføring i sentrale begreper i velferdsteori
- Offentlig sektors virkemidler/finanspolitikk
 - multiplikatormodell med finanspolitiske virkemidler for en lukket økonomi
 - modell for balansert budsjettendring
 - modell for finanspolitikk i en åpen økonomi
 - stabiliseringspolitikk med penge- og kredittpolitiske virkemidler
- Velferdsteori
 - frikonkurransemodellens optimalitetssegenskaper
 - om markedssvikt
 - naturlig monopol
 - kollektive goder
 - merit goods/bads
 - eksterne virkninger
 - asymmetrisk informasjon (skjulte handlinger og skjult informasjon)
- Skatter og avgifter
 - hvorfor vi har skatter
 - det norske skattesystemet
 - skatt og rettferdighet
 - skatt og økonomisk effektivitet
- Nytte-kostnadsanalyse
 - hvorfor bør en gjennomføre lønnsomhetsanalyser i offentlig sektor?
 - en metode for offentlig lønnsomhetsanalyse
- Planøkonomi og markedsøkonomi
 - offentlig planlegging
 - den skandinaviske blandingsøkonomien
 - privatisering; noen problemstillinger

Pensum

Ringstad, V.: *Samfunnsøkonomi 3. Offentlig økonomi og økonomisk politikk*. 3. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1994.

Grønn, E.: *Nytte-kostnadsanalyse*. 2. utgave. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur

Sandmo, A.: *Effektivitet og rettferdighet*. Oslo: Universitetsforlaget 1983.

Christiansen, V.: *Artikler om skatteøkonomi*. Sandvika: BI Forlag 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Sydsæter, K. og Thalberg, B.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: REV 3300.01

Kursansvarlig

Ingunn Myrtveit

Emneområde: REV 5000

Emneansvarlig: Ingvil Syring

Institutt Strategi, historie og språk

EMNEOMRÅDE

Moderne lederskap krever økt ferdighet i både skriftlig og muntlig engelsk og dermed også innsikt i typiske holdninger/tenkesett. Undervisningen skal forbedre språkdyktigheten og vektlegger skriftlige øvelser tilknyttet business cases. Kurset vil øke språksikkerheten, gi innsikt i fortolkning av tekster og utvide fagperspektivet gjennom å drøfte holdninger og samfunnsspørsmål. Dette skjer gjennom studier av anglo-amerikansk litteratur.

Mål med kurset

Kurset skal gjøre det mulig å kommunisere effektivt skriftlig og muntlig i internasjonal forretningsammenheng. Det tar også sikte på å øke studentenes litterære forståelse og opparbeide stilistisk sikkerhet og formuleringsevne.

Tematisk oversikt

Følgende cases blir gjennomgått:

- Bonhomme
- Macquilter
- Westmeath
- Tanskin
- Barnwood
- Elite
- Gjennomgåelse av litteraturtekstene

Pensum

Cotton, D. & Owen, R.: Agenda: *Casebook*. London: Harraps

Cotton, D. & Owen, R.: Agenda: *Workbook*. London: Harraps

To romaner/skuespill. Faglærer velger blant følgende verker i samråd med klassen:

Huxley, A.: *Brave New World*

Miller, A.: *Death of a Salesman*. Harmondsworth: Penguin.

Salinger, J.D.: *The Catcher in the Rye*. Harmondsworth: Penguin.

Weldon, F.: *The Life and Loves of a She-Devil*. London: Coronet, 1983.

To noveller. Faglærer velger blant følgende noveller i samråd med klassen:

Bambara, C.T.: "The Lesson", fra *Gorilla My Love*. New York: Random House 1972.

Cheever, J.: "The Housebreaker of Shady Hill", fra *The Stories of John Cheever*. Harmondsworth: Penguin.

Greene, G.: "The Destructors", fra *Twenty-One Stories*. Harmondsworth: Penguin.

Lessing, D.: "To Room Nineteen", fra *A Man and Two Women*, London: Granada 1980.

Anbefalt tilleggslitteratur

Parker, R.H.: *Macmillan Dictionary of Accounting*, 2 nd. ed. London: Macmillan . 1992.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

36 timer forelesning. I tillegg gis det tilbud om to prøveeksamener à tre timer. Det blir dessuten gitt grammatikkundervisning over seks timer for studenter som spesielt trenger dette. Grammatikkundervisningen og tidspunkt for prøveeksamen avtales mellom gruppen og faglæreren.

Hjemmeoppgaver er en del av kurset.

Den ene delen av kurset består av forretningscases, som brukes som grunnlag for muntlige og skriftlige øvelser. Den andre delen består av skjønnlitteratur. Det forventes at studentene deltar aktivt i gjennomgåelsen av verkene i

form av innlegg og resyméer.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Engelsk-engelsk ordbok.

Eksamenskode: REV 5000.01

Kursansvarlig

Ingvil Syring

Undervisning Vår -97

Revisorstudiet

3. klasse

REV 4302

Skatterett 2

Emneområde: REV 4300
Emneansvarlig: Tor S. Kildal
Institutt Økonomi

SKATTERETT

Emneområdet skal gi detaljerte kunnskaper om person- og bedriftsbeskatningen, samt god innsikt i merverdi- og investeringsavgiftssystemet og arveavgiftsreglene. Dessuten skal kurset gi en oversikt over skattebetalingsordningen, ligningsforvaltningen og internasjonal skatterett. Emneområdet skal føre frem til Revisoreksamen i skatterett og gi grunnlag for å arbeide som skatterådgivere for personer, næringsdrivende og aksjeselskaper.

Mål for kurset

Se for emneområdet.

Tematisk oversikt

- Innføring i skattesystemet
- Personbeskatningen
- Gjennomgang av bedriftens skatteregnskap
- Personinntekt i virksomhet
- Skattlegging av aksjeselskaper og aksjonærer
- Skattlegging av ansvarlige selskaper og kommandittselskaper
- Merverdi- og investeringsavgift
- Arveavgift
- Skattebetalingsordningen og ligningsforvaltningen

Pensum

Magnus, P. og Nilsen, S.T.: *Nøkkelen til årets selvangivelse*, (siste utgave). Oslo: Norsk Skattebetalerforening

Skaar, A. Aa. og Kildal, T. P. : *Bedriftsskatterett*: 6. utg. Oslo: AdNotam Gyldendal 1997.

Brudvik, A., *Skatterett for næringsdrivende*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag. (siste utgave)

Gjems-Onstad, O. og Kildal, T. S.: *Lærebok i merverdiavgift*. Oslo: AdNotam Gyldendal 1996.

Gjems-Onstad, O. og Kildal, T. S.: *Merverdiavgift for næringsdrivende - Spørsmål og svar*. Oslo: AdNotam Gyldendal 1994.

Gjems-Onstad, O. (red.), *Skattelovsamlingen*. Oslo: AdNotam Gyldendal. (siste utgave)

Studentene anbefales dessuten å benytte LigningsABC, siste utgave, som oppslagsverk under studiet.

Det tas forbehold om endringer/og eller tillegg til pensum. Informasjon vil bli gitt ved studiestart.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

52 timer forelesninger og oppgavegjennomganger.

Eksamen

Seks timer skriftlig eksamen. (Revisoreksamen i Skatterett.)

Hjelpemidler: Norges Lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer. Gjems-Onstad: Skattelovsamlingen: AdNotam eller tilsvarende. Norsk Lovtidend (lover og forskrifter). Særtrykk av lover og lovforslag. Kalkulator.

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av stikkord eller forkortelser som "jfr, se, sml. cfr, opphevet" e.l. etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover.

Eksamenskode: REV 4300.01

Kursansvarlig

Tor S. Kildal

Emneområde: REV 2500
Emneansvarlig: Svein A. Løken
Institutt Økonomi

ORGANISERING OG REVISJON AV REGNSKAPSSYSTEMER

I en økonomiavdeling må man ta stilling til hvordan bokføringssystemet skal utformes og sikres. Dette betyr å velge hvilke økonomiske hendelser som skal registreres når, hvor, hvordan og av hvem. Man må bestemme hvor lenge transaksjoner skal oppbevares, hvordan de skal lagres, hvordan økonomidata skal presenteres, og hvordan kvaliteten i den økonomiske informasjonen skal holdes på et ønsket nivå.

Emneområdet skal gi studentene en innføring i de formelle krav til regnskapssystemer i henhold til lover og forskrifter samt ulike typer regnskapsorganisasjon og intern kontroll.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en forståelse av risiko og sikring innen enkle og komplekse informasjonssystemer som er basert på datateknologi. Denne forståelsen skal lede til en innsikt i hvorledes revisjonsarbeidet kan utføres i tilknytning til datamaskinførte regnskaper.

Studentene skal også kjenne til de konflikter som kan oppstå mellom et sikringsmål og andre målsetninger for organisasjoners virke og utvikling. For revisor vil det være av betydning å kunne påvirke en administrativ systemutvikling, slik at også revisjonsmessige mål ved nye systemer ivaretas. Kurset vil derfor også drøfte systemeringsmetoder med sikte på metodegjenkjennelse hos studenten. Studentene skal selv konstruere et enkelt system på PC.

Spesielle problemer oppstår for revisjonen og internkontrollen i forbindelse med bruk av etterbehandlings-systemer (LIS og regneark). Studentene skal kjenne disse problemene og samtidig se mulighetene for å utnytte verktøyene også i revisjonsarbeidet.

På bakgrunn av papirløse systemer må studenten kjenne de viktigste metodene for å sikre autensitet i transportert eller lagret (elektronisk) regnskapsmateriale, herunder regnskapsmateriale på Internett.

Pensum er i stor grad bygget opp på samme måte som det pensum som kreves ved prøve for internasjonal sertifikat som edb-revisor. Enkelte studenter vil ønske å fremstille seg til prøve for slikt sertifikat. Kurset skal da ha dekket inn ca 60% av den arbeidsinnsats som kreves for å bestå den internasjonale prøven.

Tematisk oversikt

Emnene følger i hovedsak samme inndeling som brukes ved den internasjonale sertifisering av IT-revisorer.

- Teknologitvillingens betydning for revisjon, revisjonsstandarder, prosedyrer og teknikker
- Ettersyn av bedriftsorganisasjon og personalrutiner, ettersyn av systemer under konstruksjon, anskaffelse og vedlikehold
- Ettersyn av datadrift
- Ettersyn av sikkerhet og sikringsnivå
- Ettersyn av operativsystemer og system-programvare, ettersyn for avbruddsfri drift
- Ettersyn av anskaffelser, anbud og forespørsler om tilbud
- Ettersyn av kontroller i applikasjonsprogrammer
- Ledelse av IT-revisjonsfunksjonen
- Sterkt utbygde og integrerte administrative systemer herunder EDU-systemer
- Case som omhandler konstruksjon av en del av regnskapssystem
- Internet
- Forsegling

Pensum

Watne, D. A. og Turney, P.B.B.: *Auditing EDP Systems*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall 1990. Pensum er kapitlene 1-3, 6-10, 14 og 15.

Cushing, B.E. og Romney, M.B.: *Accounting Information Systems and Business: Organizations*, 6th ed. Reading,

Mass.: Addison Wesley 1994. Pensum er kap 1- 3, 12-15, 18-20 . (Denne boken er også pensum i REV 2400 Regnskapsinformasjonssystemer.)

Norges Statsautoriserte Revisorers Forening: *Revisors håndbok*. Oslo: NSRF. Siste utg. (Alle normer, anbefalinger og uttalelser.)

Gjeldende lover og forskrifter om EDB-førte regnskap.

Norsk ISACA: Anbefaling til god IT-skikk nr. 0-4.

Dataverktøy

Dataease eller HTML benyttes i forbindelse med gjennomgangen av et case. INTERNETT WEB - leses og e-post brukes.

Gjennomføring

36 timer forelesninger. Eksempler som er nært knyttet til kurset REV 2501 Regnskapsorganisasjon vil også bli benyttet. Enkelte temaer vil kunne bli behandlet som fellesforelesninger med det kurset. Enkelte av timene vil bli benyttet til veiledning i forbindelse med studentenes eget arbeid med systemutviklingscasen.

Eksamen

Fagoppgave som er felles for dette kurset og REV 2501 Regnskapsorganisasjon.

Eksamenskode: REV 2500.01

Kursansvarlig

Svein A. Løken

Emneområde: REV 2100

Emneansvarlig: Jan Terje Tellefsen

Institutt Økonomi

EKSTERNREGNSKAP

Emneområdet skal gi studentene en grundig innføring i eksternregnskap. I tillegg dekkes regnskapsanalyse og konsernregnskap. Emneområdet bygger opp til faget privatrettet revisjon.

Mål med kurset

Kurset bygger videre på kunnskaper ervervet under forkurs i bokføring, evt. tilsvarende kunnskaper. Studentene skal gis en grundig innføring i avslutning av regnskaper og oppsett av regnskaper med resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. De skal lære å beherske enklere problemstillinger innenfor god regnskapsskikk samt å kunne føre alle normale forretningstransaksjoner. Studentene skal også lære å benytte regnskapsinformasjonene til analyseformål. Videre er innføring i enklere deler av konsernregnskap en del av kurset.

Tematisk oversikt

- Formålet med årsoppgjøret, interessegrupper
- Grunnleggende regnskapsprinsipper
- De enkelte regnskapsposter
- God regnskapsskikk
- Regnskapsanalyse
- Konsernregnskap

Pensum

NSRF: *Revisors Håndbok*. Oslo: NSRF siste utg.

Tellefsen, J. T.: *Årsregnskapet*, 5. utgave. Oslo: Universitetsforlaget 1994.

Bettmo, H. & al.: *Konsernregnskap*. Oslo Ad Notam Gyldendal. Siste utgave,

Materiale som utdeles på forelesningene ansees også som pensum.

Dataverktøy

Programmet Piccolo kan benyttes til caseløsninger.

Gjennomføring

Kurset er en fortsettelse av kurset Eksternregnskap 1 i vinterterminen. 45 timer undervisning og oppgavegjennomgang.

Eksamen

Etter vårterminen arrangeres 5 timers skriftlig eksamen. Eksamen arrangeres i form av kontrollspørsmål til et case. Caset skal løses før eksamen. I tillegg blir det stillet generelle spørsmål fra pensum. Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: REV 2100.01

Kontinuasjon

Kontinuasjon gjennomføres i neste ordinære eksamensperiode (november/desember)

Kursansvarlig

Jan Terje Tellefsen

Undervisning Vår -97

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

3. klasse

Emneområde: REV 7000
Emneansvarlig: Bror Petter Gulden
Institutt Økonomi

PRIVATRETTE REVISJON

Emneområdet skal, sammen med emneområdene REV 7100 og REV 7200, gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i privatrettet revisjon, som omfatter prøve i årsavslutning og oppstilling av årsoppgjøret i bedrifter som følger reglene i regnskapsloven og aksjelovens regnskapskapittel.

Tematisk oversikt

- Regnskapsavslutning/årsoppgjør i henhold til regnskapslovens og aksjelovens bestemmelser
- Regnskapsstandarder fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening og Norsk RegnskapsStiftelse

Pensum

Revisors Håndbok. Oslo: NSRS. Siste utg.

Huneide, J. E. et al: *Årsoppgjøret i teori og praksis*, Rasta: Økad Forlag, siste utg.

Gravdahl, A. B. et al: *Årsoppgjøret i teori og praksis - Oppgavesamling med løsningsforslag*, Rasta: Økad Forlag, siste utg.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset har 16 t og er en fortsettelse av kurset Privatrettet revisjon i vinterterminen. I løpet av vårterminen avvikles prøveeksamen, der studentene kan levere inn individuelle besvarelser som blir kommentert og karaktersatt. Revisoreksamen avholdes i midten av mai, og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai.

Eksamen

Offentlig eksamen i privatrettet og generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Fagutvalget for Revisorutdanningen):

- Revisors Håndbok
- Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige, studentutgave
- NSRF Standarder for Revisjon og Beslektede Tjenester (Revisjonskomiteéns justerte forslag, september 1996)
- Norges Lover
- Senere samlinger av årets lover utgitt av Stortinget
- Særtrykk av lover (uten kommentarer)
- Norsk Skattelovsamling (Jacob Jarøy)
- Skattelovsamlingen (Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Flow-chart linjal
- Batteridrevet elektronisk regnemaskin (uten alfabetisk tastatur)
- Forskrift for kommunal og fylkeskommunal budsjettering og regnskapsføring, av 27.10.93, kun paragrafdelen
- Forskrift om revisjon, av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Forskrift om kontrollutvalg av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Bevilgningsreglementet, vedtatt av Stortinget 19.11.59, med senere endringer
- Reglement for økonomiforvaltning i departementene med normalinstruker (Blått hefte)
- Instruks for Statsrevisjonen, av 1918

- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i statsbedrifter, aksjeselskaper og enkelte organer m.v. organisert ved særskilt lov, av 27.05.77
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll vedrørende Norges Bank, av 10.04.87.
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av virksomheter organisert etter lov om statsforetak, vedtatt av Stortinget 10.03.92.

Eksamenskode: REV 7000.01**Kontinuasjon**

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres én gang pr år).

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 7102

Offentlig revisjon 2

Emneområde: REV 7100
Emneansvarlig: Bror Petter Gulden
INSTITUTT ØKONOMI

OFFENTLIG REVISJON

Emneområdet skal, sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7200, gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i offentligrettet revisjon, som består av prøver vedrørende kommune-, fylkes- og riksrevisjonens virksomhet.

Tematisk oversikt

- Offentlig revisjon (Riksrevisjonen, kommune- og fylkesrevisjon)

Pensum

Håndbok for kommunal og fylkeskommunal revisjon (emnehefter 1,4,6,12 og tilleggshfte: Aktuelle bestemmelser). 2. utg. Oslo: Kommuneforlaget 1993.

Kommunal revisjonsmetodikk, Oslo: Norges Kommunerevisorforbund 1994.

Kommunal revisjonsmetodikk - Reell Forvaltningsrevisjon, Oslo: Norges Kommunerevisorforbund 1995.

Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 27.10.93.

Riksrevisjonen: Revisjonsveiledning: Oslo: Riksrevisjonen.

Del A - Generell del

Del B - Konstitusjonell revisjon

Del C - Studiehefte - Regnskapsrevisjon - Prosess og metode

Del D - Forvaltningsrevisjon

Lov om statens revisjonsvesen (1918).

Stortingsforhandlingene: Dokument nr 1 (siste år).

Stortingsforhandlingene: Dokument nr 2 (siste år).

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litteratur

Riksrevisjonen: Revisjonsveiledning: *Studiehefte - Regnskapsrevisjon - Områderevisjon*. Oslo: Riksrevisjonen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset har 12 t og er en fortsettelse av kurset Offentlig revisjon i vinterterminen. Revisoreksamen avholdes i midten av mai, og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai.

Eksamen

Offentlig eksamen i offentligrettet og generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig, og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Fagutvalget for Revisorutdanningen):

- Revisors Håndbok
- Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige, studentutgave
- NSRF Standarder for Revisjon og Beslektede Tjenester (Revisjonskomiteéns justert forslag, september 1996)
- Norges Lover

- Senere samlinger av årets lover utgitt av Stortinget
- Særtrykk av lover (uten kommentarer)
- Norsk Skattelovsamling (Jacob Jarøy)
- Skattelovsamlingen (Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Flow-chart linjal
- Batteridrevet elektronisk regnemaskin (uten alfabetisk tastatur)
- Forskrift for kommunal og fylkeskommunal budsjettering og regnskapsføring, av 27.10.93, kun paragrafdelen
- Forskrift om revisjon, av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Forskrift om kontrollutvalg av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Bevilgningsreglementet, vedtatt av Stortinget 19.11.59, med senere endringer
- Reglement for økonomiforvaltning i departementene med normalinstruker (Blått hefte)
- Instruks for Statsrevisjonen, av 1918
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i statsbedrifter, aksjeselskaper og enkelte organer m.v. organisert ved særskilt lov, av 27.05.77
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll vedrørende Norges Bank, av 10.04.87.
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av virksomheter organisert etter lov om statsforetak, vedtatt av Stortinget 10.03.92.

Eksamenskode: REV 7100.01

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres én gang pr år).

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Emneområde: REV 7200
Emneansvarlig: Bror Petter Gulden
Institutt Økonomi

REVISJON

Emneområdet skal, sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7100, gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i generell revisjon, som består av prøver i revisjonsmetodikk og revisors rammebetingelser.

Tematisk oversikt

- Revisoryrket og revisors rammebetingelser
- Revisjonens formål og fasene i revisjonsarbeidet
- Planlegging og utførelse av revisjonsoppdrag

Pensum

Gulden, B.P.: *Den Eksterne Revisor*, 3. utg., Oslo: Universitetsforlaget 1996.

Gulden, B.P.: *Revisjon - teori og metode*, Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 1996.

Revisors Håndbok, Oslo: NSRS. Siste utg.

Gulden, B.P.: *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag*, 3.utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset har 14 t og er en fortsettelse av kurset Generell revisjon i vinterterminen. I løpet av vårterminen avvikles prøveeksamen, der studentene kan levere inn individuelle besvarelser som blir kommentert og karaktersatt. Revisoreksamen avholdes i midten av mai, og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai.

Eksamen

Offentlig eksamen i generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig, og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Fagutvalget for Revisorutdanningen):

- Revisors Håndbok
- Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige, studentutgave
- NSRF Standarder for Revisjon og Beslektede Tjenester (Revisjonskomiteéns justerte forslag, september 1996)
- Norges Lover
- Senere samlinger av årets lover utgitt av Stortinget
- Særtrykk av lover (uten kommentarer)
- Norsk Skattelovsamling (Jacob Jarøy)
- Skattelovsamlingen (Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Flow-chart linjal
- Batteridrevet elektronisk regnemaskin (uten alfabetisk tastatur)
- Forskrift for kommunal og fylkeskommunal budsjettering og regnskapsføring, av 27.10.93, kun paragrafdelen
- Forskrift om revisjon, av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Forskrift om kontrollutvalg av 13.01.93, med unntak av kommentarene til de enkelte paragrafer
- Bevilgningsreglementet, vedtatt av Stortinget 19.11.59, med senere endringer
- Reglement for økonomiforvaltning i departementene med normalinstruker (Blått hefte)

- Instruks for Statsrevisjonen, av 1918
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i statsbedrifter, aksjeselskaper og enkelte organer m.v. organisert ved særskilt lov, av 27.05.77
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll vedrørende Norges Bank, av 10.04.87.
- Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av virksomheter organisert etter lov om statsforetak, vedtatt av Stortinget 10.03.92.

Eksamenskode: REV 7200.01

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres én gang pr år).

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Seminaroppgave

Formål og omfang

Seminaroppgaven er obligatorisk. Formålet med oppgaven er å gi studentene trening i å planlegge, gjennomføre og presentere et arbeid hentet enten fra ett av de fagområder som inngår i studiet, eller fra tverrfaglige emner der problemer belyses fra ulike synsvinkler.

Seminaroppgaven skal minimum ha et omfang som tilsvarer to vekttall. Regnet i tid vil det tilsvare ca. fire arbeidsuker. Dette betyr selvsagt ikke at fire uker utelukkende skal benyttes til seminararbeid. Normalt bør man arbeide med oppgaven over et lengre tidsrom samtidig som man følger ordinær undervisning.

Størrelse på arbeidsgrupper

Oppgaven kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe på to studenter. Ved større arbeider kan det søkes Høyskolekontoret om adgang til å være tre studenter på en oppgave.

Emnevalg

Emnene for oppgaven varierer alt etter studentenes interesser. Studentene skal selv skaffe seg emner. Emne kan fritt velges innenfor det økonomisk-administrative fagområdet.

En seminaroppgave kan f.eks. dreie seg om følgende:

1. Rapport fra litteraturstudier - ett større eller to til tre mindre om ulike emner.
2. Presentasjon av resultater fra egne undersøkelser.
3. Bearbeidelse og analyse av offentlig statistikk.
4. Samfunnskritisk analyse av bakgrunn for undersøkelser.
5. Deltakelse i større undersøkelser som ledes av faglærer eller andre.
6. Deltakelse i spesielle utrednings- og/eller kartleggingsarbeider i bedrifter eller institusjoner. Skriftlig rapport om arbeidet leveres som dokumentasjon.

Godkjenning av emne og veiledning

Etter at emnet er klarlagt, sender man BI en disposisjon for oppgaven med angivelse av hvem som er med på å utarbeide den. Disposisjonsskjema fås på Sekretariatet. Alle studenter får tildelt en veileder for seminaroppgaven. Dette skjer vanligvis ved at studentene selv tar kontakt med den person i BIs faglige stab de ønsker å ha som veileder. Det anbefales nær kontakt med veileder under arbeidet med oppgaven.

Innlevering av registreringsskjema

Ca. 3 uker før innlevering av seminaroppgaven må studentene fylle ut et registreringsskjema for innlevering av seminaroppgave med navn, oppgavens tittel, samt veileder. Skjemaet fås på Sekretariatet, og leveres på samme sted.

Innlevering av seminaroppgaven

Besvarelsen skal leveres eller sendes rekommandert til BIs Sekretariat. Studenten skal ha kvittering for levert oppgave.

Oppgaven skal leveres i fire eksemplarer og være innbundet på en hensiktsmessig måte.

Omslaget skal inneholde følgende opplysninger:

Seminaroppgave ved Handelshøyskolen BI

Tidspunkt for innlevering (måned og år)

Tittel

Registreringsnummer og navn

Navn på veileder

Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette påføres, samt til hvilket tidspunkt den er konfidensiell

Like etter omslaget skal det være et forord. Denne siden skal også inneholde følgende opplysninger:

Studenten(e)s navn, kontaktadresse og eventuelt telefon

Årskull (f.eks. 1992-95)

Sensur

Sensur skjer fortløpende og resultatet foreligger som regel ca. 2 1/2 måned etter innlevering av oppgaven. Seminaroppgaven gis vanlige tallkarakterer. Studentene får skriftlig melding om karakteren de har oppnådd.

Fusk

Seminaroppgaven er et selvstendig arbeid. Oppdages det noen form for fusk, det være seg avskrift av andres oppgaver, kilder uten kildehenvisning eller direkte "lån" av hele oppgaver skrevet tidligere, er det å betrakte som fusk ved eksamen.

Oppbevaring

Etter sensur oppbevares to eksemplarer av seminaroppgaven på Biblioteket. To eksemplarer beholdes av sensorene. Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst.

Disposisjonsrett

BI forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsen i undervisningen. Besvarelsen vil også kunne bli benyttet i utdannings- og forskningsarbeid som er igangsatt av BIs stab og som seminaroppgaven er en del av.

Studentene har utover dette full disposisjonsrett. Dette betyr at de har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte seminaroppgave. BI's øvrige studenter skal ha anledning til å låne seminar-oppgavene på Biblioteket.

Konfidensiell behandling

Skolen ser helst at seminaroppgavene holdes offentlig tilgjengelige gjennom BI's Bibliotek, slik at andre studenter i sine arbeider kan dra nytte av seminaroppgaver som er skrevet tidligere. Oppgaver kan imidlertid etter søknad til Høyskolekontoret gjøres konfidensielle i ett år. Søknaden skal inneholde begrunnelse for hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet samt bekreftelse på dette fra oppdragsgiver. Dersom studentene ikke har søkt eller fått godkjent en slik søknad før sensurering, vil oppgaven straks etter sensur bli offentlig tilgjengelig.

NB: Mange studenter prioriterer ikke arbeidet med seminaroppgaven på lik linje med andre fag. Det resulterer i at mange studenter må skrive seminaroppgaven etter at de er "ferdige" på BI, som oftest ved siden av full jobb. Vi vil på det sterkeste anbefale at kandidaten prioriterer arbeidet med seminaroppgaven, slik at denne er innlevert i løpet av normert studietid.

Kort veiledning for skriving av seminaroppgave

(Fremstillingen bygger på Odd Rogne: Seminaroppgave-skriving. Bergen: NHH 1970)

1. Valg av oppgave

I enkelte tilfeller vil faglærerne kunne gi tips om interessante oppgaver, men som oftest vil studentene selv måtte finne frem til en oppgave de synes er av interesse. Det er viktig at man velger en oppgave som synes interessant. Det anbefales derfor at man bruker god tid på valg av oppgave, og eventuelt vurderer flere alternativer før man fester seg ved en bestemt.

2. Foreløpig disposisjon. Avgrensning

Når man er kommet frem til en bestemt oppgave, bør man lage en foreløpig disposisjon ved å skrive ned de enkelte problemstillinger ordnet i avsnitt og utdypet med underpunkter. Man bør her la tankene flyte fritt, og ikke prøve å skille uvesentlige momenter fra vesentlige. Etter en slik periode med fri tankevirksomhet rundt oppgaven med oppsetting av en disposisjon, bør man la den ligge noen dager for så å gå kritisk gjennom den. Forsøk da å se oppgaveteksten med andre øyne. Man bør da stille noen kritiske spørsmål som f.eks.:

Er jeg motivert for å skrive denne oppgaven, eller var det bare et tilfeldig innfall?

-Er tittelen godt formulert?

-Er disposisjonen logisk oppbygd? Ville helheten bli bedre om jeg endret rekkefølgen av kapitlene?

-Dekker kapitteloverskriften det jeg har tenkt å skrive om?

-Hvor bør hovedtyngden ligge?

-Kan noe utelates?

Ved en slik kritisk gjennomgang av disposisjonen vil man etter hvert gjøre seg opp en mening om hvilke deler som er sentrale og som man bør legge vekt på.

Det er viktig at studenten foretar en klar avgrensning som fører til konsentrasjon om særlig interessante aspekter. På den måten blir det lettere å gi disse aspektene en grundigere behandling. Det er også viktig å presisere hvordan de utvalgte aspekter går inn i en videre sammenheng.

En fordel ved å tenke så grundig gjennom oppgaven på dette tidspunkt er at man ikke vet hva andre har skrevet om dette spesielle emnet. Det er lett å binde seg til andres fremstillinger senere.

Når man er ferdig med en slik foreløpig disposisjon, sendes denne BI for godkjenning.

Denne prosedyren må også følges dersom man har fått oppgaven presentert av en annen instans (bedrift, kommune e.l.).

3. Kartlegging av litteratur

Før man går i gang med oppgaven, bør man ha oversikt over hva som er tidligere skrevet om emnet. En mulig fremgangsmåte for å finne den litteratur som er av interesse, kan være:

- (1) Håndbøker. Disse gir, foruten en kort oversikt over emnet, henvisning til sentrale bøker, bl.a. International Encyclopaedia of the Social Sciences. Oxford 1968.
- (2) Skaffe seg oversikt over hvilke bøker Biblioteket har om emnet ved å undersøke emneregistret. Man kan da arbeide videre på grunnlag av litteraturlister og henvisninger i disse bøkene.
- (3) På Biblioteket er det utstilt en rekke tidsskrifter som også bør undersøkes.
- (4) Man bør også be veileder om aktuell litteratur.

Er det mye litteratur man trenger å lese gjennom, vil det være rasjonelt å legge opp et referanse-system alt fra starten av. Man kan f.eks. lage et løbladsystem systematisert etter de kapitler eller underavsnitt man tar opp i avhandlingen. Når man leser gjennom litteraturen og finner noe av spesiell interesse for oppgaven, bør man notere dette på eget ark med fullstendig referanse til kilden. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt med det sammendrag, men fullstendig sitat kan være aktuelt i andre tilfeller.

4. Innsamling av opplysninger

Mange seminaroppgaver vil kreve at man samler inn data. Denne fasen kommer eventuelt etter litteraturstudiene. Foruten bedrifter vil næringsorganisasjoner, departementer, kommuner og annen offentlig administrasjon være nyttige kilder. Det er imidlertid viktig å undersøke om opplysningene kan skaffes på annen måte, f.eks. ved tilgjengelig, publisert statistikk. Data kan innsamles ved bruk av spørreskjemaer, brev eller personlige intervjuer.

Utformingen av oppgaven

Etter at man har fått samlet inn de data man har bruk for og bearbeidet disse, bør man gå kritisk gjennom den foreløpige disposisjonen. Etter arbeidet med datainnsamlingen vil det sannsynligvis være kommet til nye momenter som man tidligere ikke var oppmerksom på. Før man starter skrivingen, bør man derfor lage en meget detaljert disposisjon, slik at man er klar over de ulike momenter som behandles.

1. Forord

Forordet blir vanligvis skrevet etter at oppgaven er ferdig utarbeidet. Det er plassert først i oppgaven. Det er her vanlig å gi ros og takk til de personer og institusjoner som har vært til hjelp under utarbeidelsen av oppgaven.

Forordet må inneholde navn og adresse på oppgavens forfattere og navn på veileder.

2. Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelsen skal vise de ulike kapitler og avsnitt med sidehenvisninger. Med hensyn til kapittelinnstillingen er det ulike måter å gjøre dette på. Det viktigste i denne forbindelse er at man foretar en oversiktlig og systematisk inndeling som letter arbeidet med å finne frem til de ulike emnene.

Det er av stor betydning av titler og overskrifter gir et klart uttrykk for innholdet i kapitlet eller avsnittet.

3. Innledning

I innledningen presiserer man nærmere formålet med oppgaven, dens omfang og arbeidet som er utført med de avgrensninger som er gjort. Det er også vanlig i innledningen kort å referere resultatet av arbeidet i noen få setninger.

Innledningen skal bl.a. hjelpe leseren til å sette arbeidet inn i en større sammenheng.

4. Språk

Det er av stor betydning å legge vekt på et klart og presist språk med enkel setningsbygning. Man bør helst unngå en personlig for som "vi" eller "jeg".

5. Illustrasjoner

Man bør legge stor vekt på at alle data blir presentert på en oversiktlig måte. Det vil være aktuelt å benytte illustrasjoner som diagrammer eller tabeller. Det er viktig at disse nummereres fortløpende, og at det har en kort tekst som forteller hva illustrasjonen står for. Tabeller f.eks. i Statistisk Årbok vil gi en god orientering om hvilke opplysninger en tabell bør inneholde, og hvordan den bør utformes. Orienteringen om bruk av diagrammer finnes i de fleste elementære bøker i statistikk.

6. Kildehenvisninger

Kildehenvisninger må brukes dersom man benytter materiale som er innhentet av andre, eller man gjengir helt eller delvis stoff fra andre bøker, artikler e.l.

Henvisninger gis vanligvis som fotnote nederst på siden. Det er nødvendig å ha en fullstendig litteraturfortegnelse bak i oppgaven. Eksempel: Ved henvisning til Knut Boye: Finansielle beslutninger, Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1971, side 35 - 42, skriver man: Boye (5) side 35 -42, som da viser til litteraturfortegnelsen bak i oppgaven.

7. Konklusjoner

Konklusjoner danner den naturlige avslutning på oppgaven, og oppsummerer det eller de svar vi får på spørsmål som ligger i oppgavetekstens ordlyd.

Det er en fordel med forsiktige konklusjoner. I en seminaroppgave av dette omfang vil man neppe kunne føre så omfattende dokumentasjoner at man kan komme med for skråsikre konklusjoner.

I dette avsnittet er det også nyttig å peke på ulike aspekter som ikke er belyst ved de resultater man er kommet frem til.

8. Litteraturfortegnelse

En oversikt over den litteratur som er benyttet, skal stå bak i oppgaven. Følgende opplysninger om den enkelte bok skal være med:

- (1) Forfatterens navn
- (2) Nøyaktig tittel
- (3) Utgavens nummer
- (4) Utgivelsessted, forlag og trykningsår

Eksempel: Boye, Knut: Finansielle emner. Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1971.

Ved tidsskriftartikler angis:

- (1) Forfatterens navn
- (2) Artikkelenes tittel
- (3) Tidsskriftets navn
- (4) Årstall
- (5) Sidetall for artikkelenes begynnelse og avslutning

Eksempel: Arndt, H.: "Some Fundamental Questions of Concentration Policy", German Economic Review 1979, side 101 - 15.

Layout

- Linjeavstand: 1,5
- 5 cm venstremarg
- 2 cm på toppen av arket og 3 cm nederst
- Sidene skal nummereres, og oppgaven må ha en innholdsfortegnelse
- Besvarelsen skal leveres i fast mappe, og både mappen og besvarelsen skal merkes med kandidaten(e)s registreringsnummer.
- Kandidatene kan ikke regne med å få besvarelsen tilbake.
- Husk å fylle ut egenerklæring.

NRRFs PRIS FOR BESTE SEMINAROPPGAVE

Statutter

Norges Registrert Revisorers Forenings pris for beste besvarelse av seminaroppgave av studenter ved revisorstudiet Vedtatt av NRRFs styre 29.01.1983 med endringer av 26.04.1990 og 21.05.1990.

§ 1

Formålet med prisen er å stimulere interessen for revisjon og regnskap som fag og yrke blant revisorstudenter ved det 3-årige heldags revisorstudium.

§ 2

Prisen deles hvert år ut til den enkeltelev - eller gruppe elever - som har innlevert den beste besvarelse i en seminaroppgave i revisjon/regnskap. Prisbeløpet fastsettes av styret.

§ 3

Alle revisorstudenter som fullfører det 3-årige revisorstudium ved landets utdanningsinstitusjoner med denne studieretning, kan delta i konkurransen.

§ 4

Norges Registrerte Revisorers Forening vil hvert år i samarbeid med utdanningsinstitusjonene utarbeide og foreslå et antall emner til seminaroppgaver som bekjentgjøres for revisorstudentene. Oppgavene skal være mest mulig relatert til revisoryrket.

De studenter som vil konkurrere om NRRFs pris, kan velge én av de foreslåtte oppgaver/emner. Studentene må tilkjenne seg ved innlevering av oppgavebesvarelsen at de ønsker å være med i konkurransen. Konkurransen er også åpen for studenter med selvvalgte emner.

§ 5

Utdanningsinstitusjonene sender hvert år innen 15. juni inn den beste besvarelsen til Norges Registrerte Revisorers Forening. Besvarelsene vil bli bedømt av en komité oppnevnt av NRRFs styre.

Besvarelser som leveres etter fristens utløp deltar ikke i vurderingen - heller ikke for det etterfølgende år.

Dersom ingen oppgave er tilfredsstillende, kan komitéen beslutte at prisen ikke deles ut.

§ 6

Prisen utdeles av NRRFs formann. NRRF forbeholder seg retten til å offentliggjøre besvarelsen på en passende måte og til å bruke den premierte besvarelse i sin virksomhet. Andre besvarelser som offentliggjøres kan honoreres med inntil kr. 1.000,-.

Kapittel 7

Hvem - Hva - Hvor - Når?

INFORMASJON

Sekretariatet:

Sekretariatet i glassgaten leverer ut informasjonsmateriale av forskjellig slag og tar imot påmeldinger, bestilling av karakterutskrifts og meldinger om adresseforandringer. Sekretariatet ordner også med studiekort og administrerer studielån. Kort fortalt ordner de med det meste. Trenger du hjelp, er Sekretariatet stedet å begynne. Her finner du sekretariatsleder **Unni Faye-Petersen** samt sekretariatsmedarbeiderne **Reidun Johansen** og **Torill Skollerud Bergby**.

Høyskolekontoret:

Dette kontoret finner du i 2. etasje i blokk nr. 2 (opp fra Sekretariatet og så til høyre.) Høyskolekontoret har ansvaret for den sentrale koordinering av siviløkonom- og revisorstudiet i forhold til instituttene og skolens besluttende organer, og inngår som del av den samlede programadministrasjonen for BI-HH, ledet av direktør **Olav Digernes**. Her møter du:

Trond I. Østgaard: Studiesjef for siviløkonom- og revisorstudiet og leder av Høyskolekontoret.

Turid K. Weston: Studieleder med hovedansvaret for administrasjon og veiledning for siviløkonomstudiets 2. avdeling, koordinering av timeplanen, nye studenters språkvalg og generell studieveiledning. Spørsmål i forbindelse med ny struktur, overgangsordninger etc. kan tas opp med Turid, som ellers kan svare på det meste.

Birgit H. Thoresen: Administrasjonskonsulent med hovedansvar for administrasjonen og veiledning for siviløkonomstudiets 1. avdeling (1.- 3. år), diplomoppgaveprosessen, studentassistentene, utarbeidelse av div. statistikker, utredninger og undersøkelser i tillegg til å drive generell studieveiledning.

Trude Strøm Borlaug; Studiekonsulent med hovedansvar for administrasjon og veiledning for revisorstudiet. Videre har hun ansvar for studentopptak, studiepermisjoner, gjenopptak av studieplasser og generell saksbehandling og korrespondanse foruten generell studieveiledning.

Tilknyttet Høyskolekontoret er også:

Ingvil Syring: Spesialpedagogisk rådgiver som hjelper studentene med problemer av mer personlig art. Ingvil står til disposisjon for dem som trenger en fortrolig samtalepartner og hjelp til problemløsning ut over det rent faglige. Treffetider på Ingvi's kontor 32-10 slås opp på studenttavlene.

Eksamenskontoret:

Dette kontoret, som ligger vegg i vegg med Høyskolekontoret, administrerer alle eksamener og svarer på alt i forbindelse med eksamen og kontinuasjoner. Kontoret ledes av eksamensleder **Kari Brinchmann**, og her finner du også eksamensmedarbeiderne **Grethe Loe** og **Gerd Heum**.

Handelshøyskolen i Sandvika er arbeidsstedet for BIs faglige stab. Denne staben er organisert i fire institutter som ledes av hver sin instituttsjef. Tilknyttet hvert institutt er også en instituttadministrasjonsleder og instituttsekretærer. Instituttene er på lik linje med den sentrale studieadministrasjon viktige veiledningsinstanser for studentene. Her er navn verdt å merke seg:

Institutt for økonomi:

Instituttssjef, professor Pål Korsvold
Administrasjonsleder Kari Andreassen
Instituttsekretær Anne-Karin Svae Fodnæss
Instituttsekretær Siv Bjercke

Institutt for organisasjon og ledelse

Instituttssjef, professor Jan Grund
Administrasjonsleder Grete Bjønningen
Instituttsekretær Ellen Jacobsen
Instituttsekretær Ruth Nasset

Institutt for strategi, historie og språk:

Instituttssjef, professor Torbjørn Sirevåg
Administrasjonsleder Ellen Kåvin
Instituttsekretær Rita Arnesen
Administrasjonssekretær Gro Simonsen

Institutt for markedsføring og logistikk:

Instituttssjef, førsteamanuensis Carl Arthur Solberg
Administrasjonsleder Helle R. Simensen
Instituttsekretær Reidunn Fougli
Instituttsekretær Wenche Rasch Holen

Administrasjon, informasjon og veiledning i forbindelse med BIs studentutvekslinger, samarbeidsavtaler, studier i utlandet og administrasjon av BIs del av Master of Shipping Management, tas hånd om av internasjonal koordinator **Eli Steller** og administrasjonskonsulent **Ellen Tobiasson**.

Avdelingssjef **Thorfinn Kaspersen** og prosjektleder **Øystein Leirtun** i Karriereservice (KRS) gir råd og veiledning i forbindelse med jobbsøking, intervju trening, bedriftskontakt, arbeidsmarkedsundersøkelser, årbøker for ferdige kandidater og generell yrkesveiledning. Kontoret finnes i tilknytning til Høyskolekontoret.

Kapittel 8

Kursindeks vinterterminens kurs

Siviløkonomstudiet

	1.avdeling	Side:
SIV 1002	Matematikk 2	12
SIV 1102	Statistikk 2	24
SIV 1202	Metode 2	34
SIV 2501	Internregnskap	13
SIV 2601	Årsregnskap 2	25
SIV 2101	Foretaksøkonomi 1	35
SIV 2302	Finans 2	36
SIV 4002	Forretningsjus 2	14
SIV 5702	Engelsk	15
SIV 5720	Negotiation and Business Presentation	27
SIV 5802	Tysk 2	16
SIV 5805	Tysk 5	26
SIV 5902	Fransk 2	17
SIV 5905	Fransk 5	28
SIV 6012	Informasjonsledelse 2	29
SIV 6301	Strategi 2	37
SIV 7001	Organisasjon og ledelse	18
SIV 7201	Markedsføringsledelse 1	30
SIV 7601	Offentlige rammebetingelser	38
GRA 5905	Kultur og språk - Tyskland	20
GRA 5906	Kultur og språk - Frankrike	21

Revisorstudiet

REV 1002	Matematikk 2	46
REV 1101	Statistikk 1	47
REV 2001	Internregnskap 1	49
REV 2101	Eksternregnskap 1	55
REV 2501	Regnskapsorganisasjon	56
REV 3101	Mikroøkonomi	51
REV 4301	Skatterett I	54
REV 7001	Privatrettet revisjon 1	58
REV 7101	Offentlig revisjon	59
REV 7201	Generell revisjon 1	60

Kursindeks vårterminens kurs

Siviløkonomstudiet

	1. avdeling	Side:
SIV 1003	Matematikk 3	66
SIV 1103	Statistikk 3	76
SIV 2502	Kostnads- og inntektsanalyse	67
SIV 2102	Foretaksøkonomi 2	84
SIV 3101	Mikroøkonomi 1	68
SIV 3201	Makroøkonomi 2	78
SIV 3301	Offentlig økonomi	87
SIV 5703	Engelsk	69
SIV 5803	Tysk 3	70
SIV 5903	Fransk 3	71
SIV 6013	Informasjonsledelse 3	79
SIV 6401	Strategi 3	85
SIV 7101	Organisasjonspsykologi	72
SIV 7202	Markedsføringsledelse 2	81

Revisorstudiet

REV 1102	Statistikk 2	92
REV 2002	Internregnskap 2	93
REV 2102	Eksternregnskap 2	103
REV 2502	Revisjon av IT-systemer	101
REV 3301	Offentlig økonomi	94
REV 4302	Skatterett 2	100
REV 5001	Engelsk	96
REV 6000	Seminaroppgave	112
REV 7002	Privatrettet revisjon	106
REV 7102	Offentlig revisjon 2	108
REV 7202	Generell revisjon	110

* = Eksamen

Struktur

Revisorstudiet

